

2012 m. kovo 23 d., penktadienis

Nr. 12 (980) | Kaina 2,50 Lt

Dailė | Muzika | Teatras | Kinemas | Fotografija

Brangūs skaitytojai,

Ko gero, ne visuomet pritariame tam, kaip paskirstomi Lietuvos žmonių mokesčiai, tačiau gera žinoti, kad 2 proc. pajamų mokesčio yra mūsų pačių valioje.

Jau 20 metų „7 meno dienos“ yra nekomercinis, nepriklausomas ir kultūrinei bendruomenei išskirtinis laikraštis. Išlikti, augti ir kasdieniu darbu siekti kokybės – nemenkas iššūkis, tam yra būtina Jūsų parama. Ir moralinė, ir, jei įmanoma, finansinė.

Dėkojame visiems, praėjusiais ir ankstesniais metais savo palaikimą parodžiusiems aktyviu veiksmu – 2 proc. pajamų mokesčio adresavimui „7 meno dienos“ ir kitais būdais. Kviečiame paremti laikraštį ir šiaisiai metais.

Pildydami Valstybinės mokesčių inspekcijos formą FR0512, adresuokite ją taip:

VšĮ „Meno dienos“, įm. kodas 300007987,
sąsk. Nr. LT247044060003988597,
Maironio g. 6, LT-01124 Vilnius.

Reikalingą formą galite gauti Mokesčių inspekcijos skyriuje, apsilankę mūsų redakcijoje (susitarę telefonu 2613039) arba atsidaryti ją mūsų internetiniame puslapyje www.7md.lt, taip pat formą galima užpildyti internete Mokesčių inspekcijos tinklalapyje www.vmi.lt (nuorodoje „Formos“ įrašykite FR0512 ir užpildykite PDF formato blanką).

2*Tarptautinei teatro dienai***3***Giuseppe's Verdi „Requiem“ Operos teatre*

Seeing is forgetting the name of the thing one sees.

Laisvydės Šalčiūtės personalinė paroda

Neatsiejama gyvenimo dalis

Pokalbis su dailėtyrininkė Rūta Janonienė

Skaidra Trilupaitė: Nesenai buvo apdovanota Lietuvos mokslo premija Humanitarinių ir socialinių mokslo srityje už darbų ciklą „Lietuvos bernardinų meninis paveldas: Vilniaus konvento architektūros ir dailės tyrimai (1996–2010)“. Nuosirdžiai sveikinu. Interneto dienraštyje bernardinai.lt buvo paskelbtas išsamus pokalbis su jumis – pasakojote apie kadaise kilusį susidomėjimą Bernardinų bažnyčia, jeje esančius meno paminklus, restauracijos ypatumus ir istorines pranciškonų ordino tradicijas platesniame regione. Aptarėte ir pranciškonų pamaldumui būdingus bruožus. Gal šiandien galėtumėte trumpai pristatyti patį minėto ciklo kūrimo procesą? Monografijos „Bernardinų bažnyčia ir konventas Vilniuje“ įvade rašėte, jog renkant medžiagą daug kur teko pradinkei. Su kokiais netikėtumais susidurėte?

Rūta Janonienė: Tai buvo ilgametis tyrimas – prieš tai parašyta per 20 straipsnių ir jie vėliau apibendrinti, taigi ši straipsnių ciklą ir vainikavo monografija. Dar yra šviečiamoji ir taikomojo pobūdžio dokumentinis filmas. Viskas truko apie penkiolika metų, bernardinų paveldas man skleidėsi palaipsniu. Apie knygą pradžioje tik pasvajoti galėjau, bet nelabai išvaidavau jos pavaldalą, nes tik per paskutinius tręsias tyrimo metus susišrungintavo pagrindinė temos ašis. Paskui dar keitėsi ir visa struktūra, ir planas, kurį radikalai perdėliojaus, todėl minėti straipsnių nėra tiesioginės knygos dalys, nors jie ir atspindi medžiagos rinkimo etapus. Ješkojau, kaip galima būtų kiek įmanoma plačiau tą surinktą informaciją pateikti, ir pasirinkau architektūros, vienos išrangos, interjero ir sienų tapybos sritis pagal tai, kaip Jos atspindi pranciškoniską dvasingumą.

Rūta Janonienė. Netrukus po studijų

NUOTRAUKA IŠ ASMENINIO ARCHYVO

Man atrodo, kad šita ašis labai vykusi, nes tais dalykais galima labai daug ką paaiškinti.

Daug rūpesčių sukėlė tai, jog teko rūpintis įvairiausiais kontekstais dalykais, kurie tiesiogiai nėra menotyriniai. Kadangi Lietuvos bernardinų dvasingumo istorijos aspektas nėra ištyrinėtas, ypač Vilniaus konvento, paprasčiausiai reikėjo tai atrasti. Pradėjus darbą, bažnyčia dar buvo tarsi „tuščias“ objektas, teko ieškoti kūrinii, kurie jai priklausė. Architektūra jau buvo labai gerai ištyrinėta iš formaliosios pusės, gotikos ansambliu buvo skirta nemažai profesorės Algės Jankevičienės publikacijų. O aš norėjau labiau iš idėjinio pranciš-

NUKELTA | 6 PSL.

Nuolatinės tremties zona

Tarptautinei teatro dienai

Daiva Šabasevičienė

Kasdienybės skuboje vėl priartėjome prie Pasaulinės (arba Tarptautinės) teatro dienos, kurią 1961-aisiais Suomijos teatro instituto prezidentas Arvi Kivimaa pasiūlė minėti kasmet. Vardan to teatro daugelis verčiasi per galvą: vieni tai daro iš idėjos, kiti – ieškodami naudos, nes teatras – ne tik meno šventovė, bet ir vieta, kurioje lengviausiai įskuria nieko bendro su teatru neturintys apsišaukliai.

Ačiū Dievui, savo padangėje vis dar turime įdomių teatro menininkų, kurie kartkartėmis vėl pažadina teatrinę aistrą. Šiam kontekste pirmiausiai norėtusi išskirti Oskarą Koršunovą, kuris, girdėdamas laiką, matydamas save veidrodyste, kuria ne tik skirtingu spektakliu, bet ir skirtingą teatrą. Nors ir nepanašūs, vienas paskui kitą pasirodė spektakliai byloja apie aktyviai kuriantį, nors ne visų perpramtamą menininką. Skaudžiausiai pasiskęs „Mirandoje“, pritarimo jis susilaikė „Išvaryme“. Kamerinė „Miranda“ filosofine prasme – sudėtingiausias kūrinių, tiksliausiai Lietuvos būseną atspindintis spektaklis. Nuo politikų brukamos „šventiškos“ nuotaikos darosi koktu. Koršunovas nebijoapti rezistentu, pademonstruodamas, kuo šiandien tebegvena į Nepriklausomybę prieš du dešimtmečius ižengusi Lietuvą, skęstanti blizgaus gyvenimo mele. Režisierius šiuo spektakliu parodo tai, nuo ko mes bégame (nors labai netoli nubégome) jau du dešimtmečius.

„Mirandoje“ Koršunovas pamazū tampa Shakespeare'ui: jis ne tik kuria realu veiksmą, bet, ieškodamas naujų dramos teatro raiškos galimybių, transformuoja patį autorių. Tai pats tikriausias kūrybos procesas, svarbus ir režisierui, ir jo suburtai komandai. Kurti spektaklį spektaklyje sunku jau vien dėl laiko organizavimo, o atskiru kūriniu vystytai, kas užkoduota įvairiose scenose ar filosofiniam teksto lauke, – teatro pasaulyje gana retas reiškinys. Ši žingsnį galime vertinti dvejopai: tam tikros salygos įpareigojo kūrėjų imtis būtent kamerinės atlikėjų sudėties. Airidos Gintautaitės ir Povilo Budrio teatrinė „aukă“, pritariant nežinomam lenkų studentui, aš taip pat nuolat nešiojuosi su savimi.

Shakespeare'o „Audra“ pulsuoją nuostabiausiai dialogais ir monologais, prilygstančiais muzikai. Tik kūrėjas gali šias salygas paversti antrinėmis, sugerbédamas išryškinti tai, kas sudaro kūrybos šerdį. „Miranda“ tarytum formuoja teatrinę etiką. Lietuvoje dar yra saujelė žmonių, suprantančių elitinių meną. Jau keli dešimtmečiai tokio meno viršukalnėje matome Eimuntą Nekrošių. Jis niekada nepataikavo liaudžiai. Todėl „Miranda“ pavadinčiau Nekrošiaus drauge: nepatogus, sunkiai perprantamas spektaklis yra dvasis-

nės emigracijos zona, atspindinti tai, kuo ir šiandien gyvena didžioji lietuvių intelligentijos dalis.

„Išvarymas“ galimas kitaip. Nors tai visiškai komercinis spektaklis, jo meniškumą lemia atlikėjų profesionalumas ir tikėjimas režisieriumi. Be to, antruojuo šio spektaklio kūrėjų drąsiai galime vadinti Saulių Prūsaitį, kuris ne tik per muziką „kalba“ Mariaus Ivaškevičiaus teksta, bet ir padeda aktorių orkestriui būti išgirstam, o svarbiausia, nenukrypti nuo temos.

„Išvaryme“ režisierius aukoja Ainių Storpirštį. Visą sezoną daugelyje Vilniaus teatrų aktyviausiai dirbę aktorių „Išvaryme“ nukryžiuojamas tiesioginė prasme. Vaidmens „kelionės“ režisierui per mažą, jis A. Storpirštį pakabina žemyn galva: besilaikydamas vien sulenktonių kojomis, jo Benas sraigtiniais

cionaliniame dramos teatre, drąsau režisierius nematyti, čia jis – kulkus klausytojas, įdėmai sekantis Rasos Samuolytės, Ramunės Skardžiūnaitės, Povilo Budrio ir Remigijaus Bučiaus personažus. To užteko, kad filosofinis Juhos Jokelos pjesės krūvis būtų iki galio atskleistas. Režisierius dėmesingai išryškino ne tik žodžių skambesį, bet ir aktorių balso moduliacijas, vidinę herojų eleganciją. Keturi aktoriai valdo atvirą, teatro sunkiai pažabojamą fôjė erdvę, ir kiekvienas spektaklis priimamas kaip išminties pamaoka.

Pasak teatro teoretikės Anne Ubersfeld, „laikas šiuolaikišame kūrinyje yra kartu ir istorinis, ir psi-chinis individualus, ir ceremonialis“. Tad, rodos, nieko nuostabaus, kad katastrofos nuojaudą šiandienos teatre Jonas Vaitkus ir Jūratė

konservatyvumo ir šiuolaikiško laisvumo derinys. Žiūrovas G. Varno teatre yra laisvas nuo klasikinio teatro taisyklės. Tokioje erdvėje aktoriai veikia lyg po didinamuoju stiklu, todėl „Šmékli sonata“ vis dar turi galimybę tapti brandžiu spektakliu. Intymiajame Strindbergo–Varno teatre kol kas geriausiai jaučiasi Vytautas Paukštė, Regina Šaltenytė, Nelė Savičienė. Sapno poetikai padeda ne tik tiksliai parinkta muzika, bet ir Gintaro Maka-revičiaus įdomus architektūrinis stenografinis sprendimas bei šméklišką vaizdą išryškinantis Jolantos Rimkutės sukurti rusvo kolorito kostiumai.

Jonas Jurašas Kaune, kaip kai kurie jo kolegos Vilniuje, renkasi ne-patogias, nepopularias temas. Ištikimybė savo režisurinei pozicijai yra brangintina. Teatras ne vien forma, bet ir tekstu atranda savo klausytojų.

Šiauliai didžiausias pajėgas metė į Natašos Ogaj sugrįžimą. Bet spektaklis sukurtas lyg Maskvos Kremliai. Gal tai net gyvas praeities muziejus?

Ši sezoną teko stebeti ir negatyviu aktoriaus meno transformaciją. Tai, kad keliaujant iš teatro į teatrą „natūralu“ kurti „gerus“ vaidmenis, pasiteisina vis rečiau. Geri, o kartais net ir pripažinti aktoriai klapūnai, pasirodo, ilgainiui pamiršta elementarių aktorių abécéle. Vos tik režisieriu atitraukus, jie ima vaidinti lyg kito spektaklio vaidmenį. Dingsta ir partnerystė, o jei nėra ansamblis, mirtis ištiks spektaklį vos jam prasidėjus.

I panašias žabangas papuola ir lėlininkai, nors jiems, atrodo, viskas paprasčiau. Vitalijaus Mazūro paskutiniajame darbe „Jūratė ir KasTautas“ jaunieji lėlininkai jau trečiame spektaklyje pradėjo painioti tekstą, mi-zanscenas. Kaip turėtų jaustis lėlių teatro patriarchas?

Kitoks pavyzdys: racionaliai sukonstruotą spektaklį tik darnus aktorių ansamblis padaro gyvą ir auganti. Taip subtili aktorių partnerystė per pusmetį išaugino Yanos Ross su-kurtą „Chaosą“.

Kartais sažiningas vieno aktoriaus požiūris į savo darbą tampa netikėtu atradimu keistame spektaklyje. Tokiu pavadinčiau Gedimino Storpirščio Deilą Hardingą Dale'o Wassermano „Skrydyje virš gegutės lizdo“. Aktorius nuoširdžiai įsiūnijęs į savo dvasiškai palaužtą personažą, ir nė sekunde neatsipalaudoja.

Perliukų yra ir Aido Giniocičio „Vasarotojuose“. Čia triumfuoją Rasa Samuolytė, organišką vaidybą sodriai demonstruoja Darius Meškauskas, bendros atmosferos varikliu tampa Ieva Stundžytė. Aktorių daug, nemažai įdomių vaidmenų, bet jie sumodeliuoti paskirų reprizų principu.

Valentinas Masalskis teatru kūria Vakarų Lietuvoje. Su jaunaisiais

aktoriais, vaidinančiais Justino Marcinkevičiaus „Grybų karą“, jie net nusipirko autobusiuką, kad galėtų pasiekti įvairius pakraščius, kur neužlysta jokie teatrai. Jaunieji, galima sakyti, gyvena ant ratu. Naujoji „Trupė p. s.“ vasarą lan-kysis Austrijoje ir Prancūzijoje, vaidins skirtinges spektaklius. Toks natūralus teatriniis būvis traukia ne vieną menininką, kurie paskui Masalskį iš Vilniaus išvažavo į Klaipėdą (Renata Valčik, Lo-reta Juodkaitė).

Lietuvių liaudies pasaką „Aukso obelėlė, vyno šulinėlis“ Vilniaus „Lélėje“ sekā lėlininkas Rimas Drižės ir aktorė Elvyra Piškinaitė, dailininkas Marius Jonutis ir kompozitorius Faustas Latėnas. Viskas tuo ir pasakyta. Spektaklis – maža oazė, kurioje visada rasi, kur pagalyti akis.

Buvo įdomių debiutų. Jaunas režisierius Tadas Montrimas „Menų spaustuvėje“ pastatė taip pat debiu-tuojančio Julius Paškevičiaus psi-chologinę dramą „Ribos“. Spektaklis tvirtas, švarus, koncentruotas, netuščias. Vos pradedant tai ne taip dažnai pasitaiko. Vaidina pats J. Paškevičius, Dainius Jankauskas, o Valerijaus Jevsejevo sukurtas psi-choanalitikas tapo vienu ryškiausiu sezono vaidmenių.

„Utopijos“ teatras pristatė Dariaus Luko Piraičio parašytą ir režisuerotą kūrinį „Titrai / Subtitles“. Tai visais požiūriais išsiskirianti drama, ją galėtų statyti bet kurios kitos šalies režisierius, ir nesinorėtų, kad D.L. Piraitį nusineštų „nutekėjusius protų“ banga.

Cezaris Graužinis, dainuodamas „lai lai lai“, bando į Lietuvos teatro padangę sugražinti šilumą. Tai atvara sunkiasvoriams spektakliams. Žiūrėdamas šio menininko darbus, visada matai, kad tai spontaniška kūryba, o ne „teisingai sukalta“ spektaklis. Nevengdamas būti spektaklio dramaturgu ir teksto autoriumi, jis pats sau kūrybinį procesą pa-sunkina keleriopai, tik kartais griežtos laiko ribos neleidžia prasi-kleisti originaliems Graužinio su-manymams.

Lietuvių teatro diskursą palaiko ir teatro istorikai bei kritikai. Ši sezona išsiskyrė Valdo Gedgaudo straipsniai. Nuliūdino jaunieji kritikai, prabilė savo dėstytojų balsais, neišreiškė jokios svarbesnės opozicinės minties. Spektaklių vertinimai neapgina tą, kurie kartu su jais pradėjo savo pirmuosius teatro žingsnius, – o be jaunosios kritikos var-gu ar gali susiformuoti naujojo teatro kalba.

Sunku glaustai apžvelgti skirtinges dažniais veikiančių Lietuvos teatrų panoramą. Bet kiekvienam, išpažistančiam tikėjimą teatru, norisi palinkėti disidentiškai išsaugoti dvasios laisvę, nes teatras yra nuo-latinės tremties zona.

Airida Gintautaitė ir Povilas Budrys spektaklyje „Miranda“

D. MATVEJEVO NUOTR.

laiptais leidžiasi žemyn, į pragaro katilą. Šis veiksmas – tai aukščiausios meno įtaigos apraška. Spektaklis ekstremalus, o Marius Repšys – tikras šio sezono atradimas. Neabejoju, kad jis taps Koršunovo bendažygiai.

Jonas Vaitkus, kad ir skubėdamas gyventi, nepamiršo pagrindinio dalyko, be kurio kickvieną teatrą ištinka mirtis: savo vadovaujamame Rusų dramos teatre jis sukūrė darbinę atmosferą ir visą trupę įtraukė į kūrybą. „Eglutėje pas Ivanovus“ visi šoka ir dainuoja, energija trykšta ir veteranai, ir studentai... O teatro vadovas, greta didelio mastelio savo spektaklių, „palaimina“ ir Olgos Lapinos spektaklį-eksperimentą „Stebuklingoji kreidelė“, kuris teatro vaikams kontekste nuskamba kaip vienas iš įdomiausių darbų. Tik gaila, kad kūrėjų pažadas spektaklių vaidinti ir lietuviškai kol kas liko tik pažadu. Juk svarbu, kad „Kreidelė...“ pamatyti kuo daugiau vaikų (nors žiūrovų šiam spektaklyje niekada netruksta, – vienu metu jame gali dalyvauti labai nedaug vaikų).

Vaitkaus, teatriniu klajokliu, biografija paliko ryškų pėdsaką šio sezono panorama. Nors „Fundamentalistuose“, pastatytose Na-

Paulėkaitė bandė pertiekti Henrico Ibseno „Visuomenės prieš“. Jiems pasisekė. Jie sugriovė ne tik Nacionalinio teatro sieną, bet ir daugelio žmonių ramybę. Spektaklis patrauklus ir drauge nepatogus, atpalaiduojantis ir kartu smogiantis į paširdžius. Vaitkus išlieka didžiu moralistu, nors lietuviams priimtinesni poetinio pobūdžio sprendimai. Psichologinių teatrų pavertęs politiniu teatru, Vaitkus operuoja aštriausiais dramos teatro ginklais. Neišvengiamo žlugimo nuojaudą, tapusių XXI a. pradžios kasdienybe, šiam spektaklyje pasejā daugelis personažų, jis sodrus įdomiausis vaidmenimis.

Rolando Atkočiūno darbai Juozzo Miltinio dramos teatre – tai tam tikra šio teatro restauracija. Jau vien tai, kad „Hanana“ ir „Vedybos“ į teatro avансeną išvedė ne vieną įdomų personažą (Inesos Pauliulytės, Rimė Tereso, Algirdo Paulavičiaus ir kitų), rodo didelę atsakomybę ir profesionalų požiūrių.

Gintaras Varnas teatro nerestauruoja, jis išryškina ornamentuotų perspektivinių dekoracijų plokštumas, bet vietoj patogių krėslų įtaiso plastmasines kėdes. Teatre atsianda netiketas senosios epochos

reprizų principu. Valentinas Masalskis teatru kūria Vakarų Lietuvoje. Su jaunaisiais

Sakralumas ir sekularumas

Giuseppe's Verdi „Requiem“ Operos teatre

Jūratė Katinaitytė

Nesenai per vieną katalikišką radio laidą išgirdau kraštutinai konservatyvų dvasininko pasisakymą apie bažnyčių sakralumo paniekinių. Neva bažnyčios tapo architektūros paveldo objektais, po kurius blyksdami fotoaparatais maklinėja turistai. Maža to, koncertu salėse atliekama skirtingu epochų religinė muzika, nors ji kurta kitam tikslui ir kitur privalo skambeti; diskutuojama apie jos estetinį grožį, pamirštant liturginę paskirtį... Tašyk nuoširdžiai nusistebėjau, kad dar egzistuoja tokis požiūris, tiksliau, kad jis taip tiesiskai reiškiamas, tarsi sekularumas būtų naujas dalykas, kurį priekaištasi galima pažaboti, ir grąžinti bažnyčios bei visuomenės santykį jei ne į viduramžius, tai bent į atkampią prieškario Lietuvos parapiją.

Rūstujį dvasininką netikėtai prisiminiav kovo 17-osios vakarą, kai LNOBT buvo atliktas Giuseppe's Verdi „Requiem“. Violetos Urmanos vardas kaip visuomet sutraukė gausią publiką, net stovinčių, ko gero, buvo rekordinis skaičius. Tai dar labiau apsunkino garso sklidimą teatro erdvėje, kurios akustika vis dar yra didžiausia problema, nors ir būta bandymų ją tobulinti. Šiakart ji apmaudžiai gesino garsą, tarytum blokuodama giesmės kelią į Aukštynės. Jei kūrinys būtų su-skambėjęs bet kurioje iš senųjų Vilniaus bažnyčių, net tose, kuriose perdėm aidi garsas, gausi publika būtų „sugerasi“ jo perteklius ir patyrusi gerokai stipresni išgyvenimą. Ten nebūtų priricek ir prašmatnių vakarienų tualetų, galbūt jų savininkai ir nebūtų veržesi į po žemos šalčių neatšilusias šventoves, užtat būtų užtekę vėčios nuoširdiems melomannams, tegu ir nebūtinai uoliems katalikams, ieškantiems dvasios ramybės ir randantiems ją sakralinėje muzikoje.

Nesiuim minėto dvasininko vaidmens ir neagituoju susilaikyti nuo religinės muzikos atlikimo koncertinėse ir teatru scenose, bet dieviškoji giesmė Dievo namuose atgauna tikrąjį tapatybę, igyja neabejotiną pranašumą prieš sekularias estradas,

Violeta Urmana ir Anita Rachvelishvili

M. ALEKSOS NUOTR.

net jei šiuo atveju Verdi pats ne syski dirigavo savo „Requiem“ operos teatruse (pirmasis atlikimas surengtas 1874 m. Milano San Marco bažnyčioje, o antrasis jau „La Scala“ teatre).

Vilniuje monumentalusis Verdi kūrinys su būriu tarptautinėje scenoje pripažintų solistų turėjo paramstyti neprteklius išgyvenančio LNOBT biudžetą ir prestižą, bent iš dalies kompensuoti net karo ir pokario metais negirdėtą premjėrą badą. Sprendžiant iš vyraujančios prabangios publikos ir gausių ovacijų, sie lükesciai patenkinti. O meninai?

Galingą atlikėjų būrį – LNOBT orkestrą ir chorą, sustiprintą Kanno valstybinio choro pajėgomis, bei keturių solistų ansamblį – vedė teatro muzikos vadovas, dirigentas Robertas Šervenikas. Kūriny kruopščiai parengtas, nepaisant kelių pučiamųjų epizodų netikslumų, kurie, deja, vis dar neišgulti iš teatro praktikos. Dirigentas puikiai suorganizavo milžiniškos partitūros (kūriniu trukmė – pusantros valandos) dinaminę skalę. Pirmųjų dalijų kulminacijos buvo santūrios, išlaikant šio kūriniu sakralumą, išvengiant dažnos bėdos – slystelėjimo į operinį emocionalumą. Taip nuosekliai dinamiškai paruoštas ištisies didingai suskambo „Sanctus“, o antrasis, finalinis „Dies irae“ išaugo į dramatišką, tragiškąjį kulminaciją. Būtent

monumentališias chorines dalis diriguodamas Šervenikas elgesi kaip patyręs muzikos dramaturgas, o štai soliniuose epizoduose apsiribojo kulklesniu savo vaidmeniu, palikdamas iniciatyvą solistams. Toks požiūris tinka, jei solistų ansamblis lygiavertis, jei sutampa jų stilius ir žanro suvokimas, panaši sceninė patirtis. Šiuo atveju taip nebuvo. Galbūt dirigentui vertėjo imtis daugiau atsakomybės ir užglaistyti aštrenius kampus?

Neabejotina atlikėjų lyderė buvo Violeta Urmana. Ne tik todėl, kad ji iš visų keturių solistų turi didžiausią sceninę patirtį ir tarptautinį prestižą, o ši kūrinių yra atlikusi daugybę kartų su įvairiai dirigentais ir scenos partneriais, bet ir todėl, kad Verdi čia sopraniui patikėjo didžiuolių dramaturginį krūvi, užpildantį skausmingosis ir dieviškojo tauromu sklidinės partitūros puslapius, reikalaunčius ypatingo jautrumo, lyriškumo, preciziškos kantilenos. Urmanos profesionalumas pramušė kaustančią akustiką, glostė lankščia kantilena, subtiliomis frazių užuomazgomis ir santuriai niuansuotomis jų linijomis. Ta pačia dviašia jai atitarė LNOBT publikai jau syski girdėtas (2010 m. paskutinėmis dienomis kartu su Urmaną dalyvavo Verdi „Likimo galios“ spektaklyje bei šventiniame koncerne) italų basas Riccardo Zanellato, „Mors stupebit“ ir „Confutatis“ dalyje at-

skleidęs savo puiku *basso cantante*. Jo balso tembras minkštasis, šiltas, lyrinės *bel canto* prigimties, techniškai paslankus. Dainininkas nedemonstravo balso galimybę, apsiribojant su tantūriu dinamine ir emocine skale, kaip to reikalauja žanro kanonas. Dramatiškiuose ansambliuose jo balsas skambėjo tvirtai, igydamas *basso profondo* sodrumo ir gilumos.

Alfredo Nigro – šviesus, skaidrus lyrinis tenoras, puikiai tinkamas Rossini, Donizzetti, ankstyvosioms Verdi operoms. Nesyk girdėjus ji Vilniuje smagu pripažinti jo tobujimą, tačiau šiam „Requiem“ jo balsas perdėm lengvas, trapus. Arba jam reikėtų parinkti panašios vokalinės prigimties, šviesesnio tembro scenos partnerius. Jo ir Zanellato balsai neblogai dera, ir Urmana tembriskai prisitaikė prie sutuoktiniu, pademonstravusi ypatingą vokalinį paslankumą. Skirtingos „svorio kategorijos“ išryškėjo ansamblinėse scenose su mecosoprano Anita Rachvelishvili, ypač „Lux aeterna“ dalyje, kurioje nėra soprano partijos, tad Urmana savo kantilena negalėjo sužvelninti šios disproporcijos.

Rachvelishvili išsiskyrė iš kitų solistų ne tik stebetinio galingumo balso, bet ir požiūriu į kūrinių bei ansambliskumą. Emociškai ji tarytum atsiribojant nuo partnerių. Kelios jos solinių epizodų kulminacijos stipruu pramušė rūpestingai Šerveniko

sudėliotą dinaminį partitūros kar-kasą, prasilenkdamos su kūriniu es-tetinė plotme. Štai tose vietose ir pasigedau dirigento „valdžios“. Galbūt vertėjo griežčiau kontroliuoti solistų ansambliskumą? Gruzinų mecosoprano – labai jauna dainininkė, prieš porą metų debiutavusi Milano „La Scala“ sezono atidaryme Carmen vaidmeniu Bizet operoje, diriguojant Danieliu Barenboimui. Tašyk netikėtas 25-erių Rachvelishvili debiutas sulaukė kontroversiškų vertinimų, bet tikrai pasitarnavo dainininkės karjerai. Per porą sezonų šiuo vaidmeniu ji debiutavo Veronus, Sietlo teatruose, Berlyną Vokičių operoje (*Deutsche Oper*) ir Niujorko „Metropolitan opera“. Klausantis sodraus, galin-gio balso nėra ko abejoti dainininkės profesionalumu, nors, deja, intonaciškai ji nėra stabili, „Agnus Dei“ duete *a capella* ji nuslydo žemyn ir išsiskyrė su Urmaną, okta-vinį unisoną paversdama šaižiu di-sonansu. Dar viena pastaba apie ką kitą – religinėje muzikoje atlikėjas turėtų pažaboti savo ego, išstirpti muzikos tékmę ir nuolankiai apsiriboti savo kukliu vaidmeniu maldoje. Vis tie pasaulietiški išspaudai, pasakyti mano minėtas dvasininkas.

Violeta Urmana šisyp jėviškė at-vyko su džiugiomis (mano many-mu) naujinomis: ji ketina grįžti prie savo pirminio – mecosoprano – amplia. Nors teko išklausyti ne vie-ną jos Aidą, Leonorą, Ifigeniją Eu-roradijo eteryje, o gyvai – išpūdin-gą jos Odabelę Verdi „Atilos“ premieriniame spektaklyje Niujor-ko „Metropolitan opera“ 2010 m., kad ir kaip džiugintu jos profesio-nalumas, viršutiniam registre pri-stigdavo tos tembrinės šilumos, kuri apgaubdavo išpuoselętą mecosoprano per visą diapazoną. Tai nesyk paskatinio apmąstyti dainininko bal-so ir standartinio operos repertua-ro santykį. Kas išties yra sopranas, mecosoprano? Diapazonas? O gal tembrinė spalva? Ir jei tikra tiesa, kad kiekvienas mecosoprano patyliukais trokšta būti soprano, tuomet kiekviena dainininkė suranda sau tinkamą atsakymą. Atrodo, ji iš naujo rado ir Urmaną.

Anonsai

Necilinis pianistas Ingolfas Wunderis

2010 m. Tarptautinio F. Chopino pianistų konkursu Varšuvos laureatas Ingolfas Wunderis (Austrija) kovo mėnesį Lietuvoje surengs du pasirodymus. Jau ne pirmą kartą vienintis ir pilnutės sales pritraukiantis atlikėjas kovo 28 d. 18 val. koncertuos Kauno valstybinėje, kovo 29 d. 19 val. – Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje Vilniuje. Pianistas atlikis W.A. Mozart, F. Chopino ir F. Liszto kūrinius.

Lietuvos klausytojams pianisto Ingolfo Wunderio pristatyti jau ne- reikia. Pirmą kartą Lietuvoje jis vie-

šejo 2008 metais. Tuomet dar mažai kam žinomas atlikėjas paliko didelį išpūdį ne tik didžiajai dailiai me- lomanui, bet ir ne taip dažnai klasikinės muzikos koncertuose apsilankančiam jaunimui. Vieni pritarė, jog I. Wunderis ne veltui vadinas „fortepijono stebuklu“, kiti svarstė, ar jis tikrai vertas tokio dėmesio dėl savo išskirtinio talento? Tačiau vėlesni pianisto pasiekimai nutildė net ir ar- šiausius skeptikus. Šiuo metu I. Wunderis yra laukiamiausias svečias visuose žemynuose ir per metus su- rengia per šimtą koncertų, o pianis- to pasirodymus lydi kritikų liaupsės.

Sėkminges pasirodymas F. Chopino pianistų konkurse Varšuvos 2010-ųjų spalį Ingolfui Wunderiui

tapo rimta galimybė įrodinti savo meistriškumą tarptautiniu mastu: jaunasis austrių atlikėjas iškovojo antrąjį vietą ir kelis kitus apdova-nojimus, išskaitant publikos prizą. Konkursu komisijos sprendimas ne-skirti jam pirmosios vietos tapo ne-mokama reklama, nes ši faktą aist- ringai aptarinėjo tarptautinė muzikų bendruomenė.

Varšuvos laimėti apdovanojimai I. Wunderiui atvėrė kelius, kuriais anksčiau yra žengę daug pasaulinio garso pianistų, tokiai kaip Martha Argerich, Krystianas Zimermanas, Vladimiras Aškenazis, Mitsuko Uchida ir Maurizio Pollini. Beje, I. Wunderis, kuriam tuo metu tebuvo 25-eri, tapo vieninteliu 2010 m.

konkursu dalyviu, pasirašiusi sutar- tį su „Deutsche Grammophon“ – ži- nomą klasikinės muzikos įrašų leidybos kompanija. Pirmoje šios

kompanijos išleistoje I. Wunderio kompaktinėje plokšteliėje skamba F. Chopino kūrinių fortepijonui. všĮ „CULTURE LIVE“ INF.

Ingolf Wunder

P. WALTER NUOTR.

Pabirų prisiminimų koliažas

Spektaklis „Akmuo“ Nacionaliniame dramos teatre

Austėja Adomavičiūtė

Aktyviausiai po Lietuvos teatrus migruojančio režisierius Agnus Jankevičiaus kūrybiniame kelyje pasitaikė dar viena stotelė – Nacionalinis dramos teatras. Čia įvyko naujausio režisieriaus spektaklio pagal Mariaus von Mayenburgo pjesę „Akmuo“ premjera.

Šio vokiečių dramaturgo pavarde Lietuvoje labiausiai susijusi su Oskaro Koršunovo kūryba ir jo socialinių spektaklių nišą papildančiais „Parazitais“, „Šaltu vaiku“ ar „Ugnies veidu“. O „Akmuo“ atveria skaudū istoriškumo aspektą, praeities suvokimą per penkių skirtingu moterų likimus. Visų veikėjų istorijos susiejamos su jų namais. Būtent per prisirišimą prie namų, jų netekimą perteikiama viena iš epochos lilių nulemtų tragedijų.

Vienas stipriausių spektaklio elementų – scenografija (kurta nuolatinės Jankevičiaus spektaklių dailininkės Lauros Luišaitytės), kuri kartu su muzika konceptualiai nusako visą kintančią XX a. Vokietijos politinę situaciją, o kartu ir jos veikiamas žmonių istorijas. Scenos priekyje – žemiu krūva, – tai ir Vitos pracietys gėdos kapas, ir Vokietijos žemė su besikeičiančiomis vėliavomis. Vaidybų aikštėlė irėmima per vidurį išgriauta namo siena su dygliuota viela. Ši siena – ir tiesioginė aliužija į realią, Berlyno, reikusią tiesioginę ir metaforinę skirtį tarp Vakarų ir Rytų pasaulių šaltuoju karo metais.

Kaip ir ankstesnių Luišaitytės darbų, „Akmens“ scenografija per-

teikia griūties, naikinimo motyvą. Dekoracijos kelia nerimą, net siaubą tokiomis staiga pasirodančiomis detalėmis kaip lange nusileidžianti nacių vėliava su juoda svastika raudonai baltame fone ar krauju raudonumo užrašas „Juden raus!“, išryškėjantis nuplėšus tapetus. Tačiau šios kraupios scenovaizdžio detalės keistai dera su nepaprasto grožio rododendro krūmu, kuris nusako glaudū ryšį su namais ir padeda suvokti jų egzistencinę vertę kiekvienai iš veikėjų. Virš sienos pro dygliuotą vielą vis bando prasibrauti balti pioneriai balandžiai, tačiau jiems nepavyksta, tad taika, meilė ir viltis negaubia žydų tragedija pasinaudusių namo gyventojų.

Spektaklio scenografiją papildo ir tikslus muzikinis fonas, kurį Jankevičiaus spektakliuose renkasi labai atidžiai. Muzika, kurią sudaro tarpukar menančios vokiškų dainų melodijos, vokiečių roko grupės „Scorpions“ dainos „Permainų vėjai“

Scena iš spektaklio

(„Winds of Change“) švilkavimas, lydintis VDR laikus scenoje, ir spektaklio finaliniu akordu tapęs Europos Sajungos himnas – L. van Beethoveno „Odé džiaugsmui“, perteikia didžiąją dalį spektaklio atmosferos.

Aptariant aktoriinius darbus, spektaklyje labiau dera ir, nors tai gal atrodo keista, režisierius kalbą organiškiai išrečia būtent nuolatinės LNDT trupės aktorės – Vaiva Maiņelytė bei Jurga Kalvaitytė. Pastaroji apskritai nustebino nuosekliai, nors ir gana saugiai kuriamu vaidmeniu. Jos Heidrun kone visą spektaklį dėvi karinį švarką – taip ji išlikibusi į šviesius prisiminimus apie tévą.

Sudėtingiausias vaidmuo teko per visus prisiminimus savo veikėjų vedančiai Mainelytei. Aktorei pavyksta vienu ar kitu bruozu, balso transformacija pristatyti penkių skirtingu laikų ir situacijų Vite. Kine-matografiškai trumpose scenose Maiņelytė perteikia visą personažo evoliuciją nuo žydų namo besigvie-

šiančios ir prie sistemos prisitaikius vokietės iki sumarazmėjusios, prisiminimuoose iškyylančių praeities vaiduoklių kankinamos senės.

Keista, kad šito nepasakys apie „etatinius“ Jankevičiaus spektaklių aktorius – Paulių Tamolę bei Agnę Ramanauskaitę. Tamolę, kuriantis Volfgangą, apskritai pasirodė režisierius paliktas be vėtos ir uždavinį. Atrodo, nei režisierius, nei pats aktorius nesuformulavo veikėjo pozicijos, tad ir jo linija išliko neaiški iki pat spektaklio pabaigos. Ramanauskaitė (Micė), šiaip vaidmenis kurianti viso savo kūno raiška, šikart turėjo kliautis vien tekstu. Kulminaciname dialoge su Vita jai pritrūko aštrėnių emocijų, šios scenos nepavyko išauginti iki aukščiausios įtampos.

Priekaištanti taip pat tenka Monikai Vaičiulytei (Štefani) bei Gabrielei Malinauskaitė (Hana). Nors Jankevičiu ir sekasi bendradarbiauti su skirtingu mokyklų aktoriais – tai įrodė jo darbas su Maiņelyte bei Kalvaitytė, – šikart su jauniausiomis spektaklio aktorėmis jam susikalbėti nepavyko. Ryškiai pasimato, kad Malinauskaitė turi bėdų dėl dikkijos (kaip ir Tamolė), o Vaičiulytė nesuvaldo temperamento. Jau iš ankstesnių jos vaidmenų Jono Vaitkaus „Mergaitėje, kurios bijojo Dievas“ bei Koršunovo „Išvarymas“ ryškėja jos aktorinius potencialas ir ekspresija, bet kol kas tai prasiveržia tik chaotiška emocijų srove. Jaunai aktorei, atiduodančiai vaidmeniui tiesiog per daug savęs, reikėtų pradėti savo personažus kurti nuosaikiai ir santuriai. Tada

vaidmuo bus įtaigėsnis ir nepereis į istoriją.

Režisierius, kaip galime spręsti iš ankstesnių darbų, mėgstantis su teikiti spektakliui išpažinties formą, lyg ir bando kurti interaktyvų ryšį su žiūrovais – kontaktas mezgamas, kai Vaičiulytė Štefani dalija publikai savo nuotraukas, ji ir į sceną ateina iš žiūrovų salės. Tačiau pastovus ar ilgesnis santykis neįsilaikomas, kointesioginis bendravimas su žiūrovais, stipriai veikęs ankstesniuose pastatymuose, nesusiklosto.

Kodėl Jankevičius pasunkino darbą sau ir žiūrovams sumažydamas montažo principu dėlioamas scenas – t.y. ne lygiagrečiai deštymadas visas skirtingu laiku vykusių istorijas, o Vitos akistatą su žyde Mice perkeldamas į pabaigą – neaišku. Visa tai dar labiau komplikavo sceninį vyksmą. Apskritai spektaklyje ypač stinga vieno ryškiaus akcentu, kulminacinės scenos, kol kas kiekviena scena su savo užuomazga, kulminacija ir atomazga egzistuoja atskirai, o ne išplaukia iš bendro spektaklio vaizdo ar jų papildo. Taip bendram spektaklio vyksmui ir jo vystymuisi nesuteikiama pulsuojanti dinamika. Žinoma, statant montažo principu grįstą pjesę, kiekviena scena yra koncentruota, tačiau visas spektaklis reikalauja kitų atžvilgiu itin stiprios scenos. Galima spėti, kad tam Jankevičius buvo pasirinkęs Vitos ir Miečės dialogą bei Wolfgango savžudybę spektaklio pabaigoje, bet reikiamo svorio ši scena neigavo. Spektaklis taip ir liko pabirų, tarpusavyje nesusisių scenų koliažu.

Kronika

Paskelbti 2011 metų „Auksinių scenos kryžių“ nominantai

Tarptautinę teatro dieną – kovo 27-ąją, už 2011-aisias Lietuvos teatrų scenose nuveiktais darbus premijomis ir atminimo ženklais apdovanosime geriausius šalies teatro menininkus. Profesionalaus teatro meno kūrėjų darbų premijos, „Auksinių scenos kryžiai“ ir Boriso Dauguviečio auskaras šiemet tradiškai bus teikiami Lietuvos nacionalinio dramos teatro scenoje.

Pretendentus premijoms turėjo teisę siūlyti profesionalūs teatrai, Lietuvos meno kūrėjų asociacija, Valstybės teatrų asociacija, Scenos meno kūrėjų asociacija, Lietuvos teatro sajunga, Lietuvos dailininkų sąjunga, Lietuvos kompozitorų sąjunga, Šiuolaikinio šokio asociacija, fizinių asmenys.

Kultūros ministerijos ekspertų komisija skelbia pretendentus į „Auksinių scenos kryžius“.

1. Režisierius

Oskaras Koršunovas („Miranda“, OKT-Vilniaus miesto teatras; „Išvarymas“, Lietuvos nacionalinis dramos teatras)

Jonas Vaitkus („Visuomenės priešas“, LNDT)

Vidas Bareikis („Mr. Fluxus, arba Šarlatanai“, „No Theatre“)

2. Dramos aktorius (pagrindinis vaidmuo)

Povilas Budrys (Prosperas, „Miranda“, OKT)

Dainius Gavenonis (Tomas Stokmanas, „Visuomenės priešas“, LNDT)

Ainis Storpirštis (Benas, „Išvarymas“, LNDT; Mačiūnas, „Mr. Fluxus“, „No Theatre“)

Rimantas Teretas (Podkoliosinas, „Vedybos“; Vaclovas, „Banana, kelkis ir eik“, abu – Juozo Miltinio dramos teatras)

3. Dramos aktorė (pagrindinis vaidmuo)

Eglė Gabrėnaitė (Vasa, „Motina (Vasa Železnova)“, VVMT)

Marius Repšys (Vandalas, „Išvarymas“, LNDT)

Albinas Keleris (Ževakinas, „Vedybos“, Juozo Miltinio dramos teatras)

5. Dramos aktorė (antraplaninis vaidmuo)

Rasa Samuolytė (Olga, „Vasarotojai“, „Keistuolių teatras“)

Monika Vaičiulytė (Eglė, „Išvarymas“, LNDT)

Elzė Gudavičiūtė (Olga, „Išvarymas“, LNDT; „Apsivalymas“, KVDT)

6. Scenografas

Marius Alexandru Dumitrescu („Liučija di Lamermur“, Kauno valstybinis muzikinis teatras)

Marijus Jacobskis („Motina (Vasa Železnova)“, „Mama katinas“, VVMT)

Dainius Liškevičius („Miranda“, OKT)

Gintaras Makarevičius („Išvarymas“, LNDT; „Šméklių sonata“, KVDT)

Jūratė Paulėkaitė („Visuomenės priešas“, LNDT)

7. Kostiumų dailininkas

Agnė Kuzmickaitė („Tas, kuris

gauna antausius“, Lietuvos rusų dramos teatras)

Leonardas Pobedonoscevas (Pa-

velas Železnovas, „Motina (Vasa Železnova)“, VVMT)

Marius Repšys (Vandalas, „Išvarymas“, bohemiečiai / LVSO)

8. Operos solistė

Gitana Pečkytė (Liučija, „Liučija di Lamermur“, KVMT)

Sigutė Stonytė (Dezdemona, „Otelas“, Lietuvos nacionalinis operos ir baletų teatras)

Asmik Grigorian (Tatjana, „One-ginas“, bohemiečiai / LVSO)

9. Operos solistas

Laimonas Pautienius (Enriko, „Liučija di Lamermur“, KVMT; Oneginas, „Oneginas“, bohemiečiai / LVSO)

Arūnas Malikėnas (Džianis Skikis, „Džianis Skikis“, KVMT)

Vaidas Vyšniauskas (Otelas, „Otelas“, LNOBT)

Mindaugas Zimkus (Edgardas, „Liučija di Lamermur“, KVMT)

10. Kompozitorius

Antanas Jasenka („Miranda“, OKT; „Alisa stebuklų šalyje“, KVDT)

Saulius Prūsaitis („Išvarymas“, LNDT)

11. Spektaklis vaikams

Spektaklio „Grybų karas“ (LNDT) kūrėjai

Spektaklio „Mama katinas“ (VVMT) kūrėjai

Spektaklio „Stebuklingoji kreide-

ta“, Klaipėdos dramos teatras)

Juozas Statkevičius („Liučija di Lamermur“, KVMT; „Oneginas“, bohemiečiai / LVSO)

12. Lėlių teatras

Spektaklio „Aukso obelėlė“, vyno šulinėlis“ (Vilniaus teatras „Lélė“) kūrėjai

13. Jaunasis menininkas

Choreografinių šokėjų Airida Gudaitė, Laurynas Žakevičius („Fėli link“, „Menų spaustuvė“)

Kompozitorius Gediminas Gelgotas („Paukščiai“, Gyčio Ivanausko teatras)

Operos solistas Tadas Girininkas (Atila, „Atila“, KVMT)

Aktorius Ainis Storpirštis (Benas, „Išvarymas“, LNDT; Mačiūnas, „Mr. Fluxus, arba Šarlatanai“, „No Theatre“)

14. Metų teatro reiškinys

Teatro judėjimas „No Theatre“ ir Vidas Bareikis – už naujas teatro formas

„trupė p.s.“ ir Valentinas Masalskis – už nuoselklių teatro pedagogiką

Mantas Markevičius – už naujajo cirko žanro puoselėjimą

15. Nacionalinės dramaturgijos pastatymas

„Išvarymas“ (LNDT)

„Mr. Fluxus, arba Šarlatanai“ („No Theatre“)

„Lietaus žemė“ (teatras „Atviras ratas“)

LR KM INF.

Perpratusi aktoriaus prigimtį

Danos Rutkutės jubiliejui

Vyriausioji mūsų teatrologų karata ižengė į jubiliejinę atkarpa. Tik ką minėjome Antano Vengrio šimtmetį ir visai netikėtai priartėjo Danos Rutkutės devyniasdešimtmetis. Abi datos – tikrai fantastinės, juo labiau kad teatrologo profesija – ne romantiškas pasivaikščiojimas mėnesienoje, o nuolatinis konfliktinis kibirkščiavimas...

Dana Rutkutė sukaupė kaip reta daug talentų: viena iškiliausių mūsų teatrologų, viena pirmųjų radijo ir televizijos diktorių, jaunystėje labai sėkmingai debiutavusi kaip artistė, atkreipusi į save tokią žymią režisierių kaip Romualdas Juknevičius ir Juozas Miltinis dėmesį; paragavusi ir mokytojos duonos... kickvienoje šių sferų palikusi ryškų pėdsaką dėl savo išskirtinių gabumų, nepaprasto darbštumo ir sąžiningumo.

Gaila, kad jos aktorinė karjera iš pradžių Vilniaus „Vaidilos“ teatre, o vėliau Vilniaus dramoje (tuo metu ji vadinosi Miesto teatru) truko neilgai. Turėdama nepaprastai gerus aktoriinius duomenis, nebaigusi jokių teatrinių studijų, Dana Rutkutė ir viename, ir kitame teatre iškart gavo vaidinti pagrindinių herojų vaidmenis. Buvo, matyt, nepaprastai imili, daili, elegantiška jauna panele. Kaip rašo Dana Rutkutė, pamatės ją per egzaminą, rašytojas Vincas Krėvė, dėstęs Vilniaus universitete užsienio literatūrą, – „Koklausė? Iš literatūros – nicko. Pasi domėjo, iš koks krašto kilusi. Pasakė, jog esu tikra „auksaplaukė lietuviatė“, ir pasiraše, linkédamas sėkmingai studijuoti toliau...“ (Dana Rutkutė, *Mano jaunystės teatras*, Vilnius, „Unitas“, 1994, p. 6.)

Apie savo aktorių Dana Rutkutė atsiminimų knygoje užsimena kukliai, vos ne ironiškai. O R. Juknevičiaus spektaklyje „Auksinis miestas“ („Gigantas“) Vilniaus dramos scenoje ji gavo pagrindinį, tragediką jaunos kaimo merginos Anuškos, apgaudotus suviliotus Prahos didmiestyje, vaidmenį... Būtent tuo metu pasirodė austrių režisierius Veito Harlano didelio populiarumo sulaukęs filmas „Auksinis miestas“, kuriamo tą čekų merginą Anušką vaidino kino aktorė Kristina Söderbaum, graži ir efektinė. Taigi Dana Rutkutė netikėtai teko konkuruoti su šio filmo garsenybe. Ir jauna aktorė, ir režisierius Romualdas Juknevičius, abu buvo giriama spaudoje, atlakę tą konkurrenciją.

Manau, jei Dana Rutkutė nebūtų palikusi scenos, šiandien ją minėtume kaip talentingą artistę. Kad ir trumpalaikė buvo jos aktoriystė, ji pasitarnavo kitai Danos Rutkutės profesijai – teatrologijai. Šias studijas ji baigė jau dirbdama televizijos diktore ir greit įsileijo į mūsų, jaunesnį kritikų, būrį. Nuo tada ir pažinė Daną Rutkutę – santurią, mažakalbę, visuomet gražią ir elegantišką. Ypač gérėjausios straipsniais ir spektaklių recenzijomis. Tai buvo nuodugnus ir gilus

problemų svarstymas, be liaupsiu ir melo. Dana Rutkutė iškart apčiuopė esminę vaidinimo problemą, jo nervą, pastebėdavo režisūrinės konceptijos nenuoseklumus ir ypač atidė buvo aktorių vaidmenims. Atrodo, taip paprasta imti ir ramiai papasakoti straipsnyje apie spektaklį. Bet žinau, kiek čia jidėta darbo šlifuojant kiekvieną mintį, ja vis tikslinant, ieškant įdomesnės rašinio formos. Visada norėjau Danos Rutkutės paklausti – kaip ji pasiekia tokio minties skaidrumo ir tikslumo? Bet taip ir neišdrįsau. O Danos Rutkutės straipsniai sulaukė savo įvertinimo. Kai nedidelė teatrologų grupė buvusiame Kultūros, filosofijos ir menotyros institute rāšėme lietuvių teatro istoriją (išleidome keturis tomos), būtent Danos Rutkutės straipsniai ir recenzijos mums tapo itin vertingais teatroliginiais šaltiniais. Rašydami apie skirtingus dramos teatrus visi rēmėmės tiksliomis Danos Rutkutės ižvalgomis, taikliais apibendrinimais, vertinimais. Todėl gaila, kad savo metu nebuvu išleistas Danos Rutkutės recenzijų rinkinys, nors kai kurie straipsniai yra jos knygoje „Aktorius teatro veidrodyste“ (Vilnius, „Vaga“, 1989).

Norėčiau atkreipti skaitytoju dėmesį į Danos Rutkutės svarstymus apie H. Vancevičiaus spektaklio – Just. Marcinkevičiaus „Katedros“ – sceninį gimimą: „Šešios kolonus“ ir „Antroji „Katedros“ pakopa“. Ji dalyvavo repeticijose, kas kritikui neprastai svarbu, – akivaizdžiai matai, kaip kristalizuojasi, „auga“ būsimas spektaklis, kaip iškoma detalių, filosofinių pokteščių, kaip klystama, abejojama. Dana Rutkutė jautriai stebi šį itin sudėtingą procesą, užsirašo pastabas, kurios sudarys būsimą straipsnį. Jos išvada: „Akademiniam teatrui ir jo žiūrovui Just. Marcinkevičiaus dramaturgijai – tai laimė. Bet tobuliausios jo dramaturgijos sceninio interpretavimo formas, man atrodo, dar kažkur teatro ieškojimų perspektivoje. Just. Marcinkevičiaus kūriniui teatrui dar tebelaukia tauriausio sceninio sprendimo.“ Net ir kritiki Danos Rutkutės straipsniai niekada neturėjo agresyvaus kategoriskumo ar „galutinio nuosprendžio“ formos. Savo aukštū teatrologiniu profesionalumu, subtiliu scenos meno išmanymu ji pelnė teatro kūrėjų – režisierių ir ypač aktorių – pagarbą ir buvo jiems autoritetas. Tai itin reta mūsų profesijai. Maža to, ji pelnė ir mūsų teatroliginės brolijos pripažinimą.

Vienas sunkiausių teatroliginės žanru – aktoriaus portretas. Taitarsi lakmuso popierėlis kritiko mestriškumui išmatuoti. Buvusią scenoje, ryškios artistinės prigimties Daną Rutkutę mes, kritikai, vienbalsiai pripažinome kaip geriausiai sugeneruoti atverti vieno ar kito artisto prigimtį, jo išskirtinumą. Ji užčiuopė ir atskleidavo aktoriaus psichologijos ypatumus, pastebėdavo kartais keistas jo žmogiškos prigim-

1995 m. „Kristoforas“ Danai Rutkutei už knygą „Mano jaunystės teatras“

J. STASELIO NUOTR.

ties savybes, netikėtomis formomis galinčias išryškėti scenoje. Viena sunkiausiai įveikiamų aktoriaus portreto ypatybė – savotiškas jo esybės diagnozavimas. Dana Rutkutė tai daro pavydėtinai tiksliai. Štai keletas pavyzdžių.

Apie Regimantą Adomaitį: „Niekis iki krintančio, itin charakteringo, ryškiai originalaus... Visą R. Adomaitio kūrybą vienija koretiškumas, ir giliausias tiesos jaumas, galima sakyti, absolutus – kaip esti absoluti klausas. Pasižovėliui „sukurti“ aktoriaus portretą tai neparanku. Ilgėtumeisi kokios nesamonėlės, nors meno nesklandumo, išsišokimo... Nesulaukusi.“ (Dana Rutkutė, *Aktorius teatro veidrodyste*, Vilnius, „Vaga“, 1989, p. 37.)

Apie Rūtą Staliliūnaitę: „Stebuklas... Šis žodis R. Staliliūnaitės Norai reiškia idealą. Aktorė juo vadina didžiausią savo profesijos džiaugsmą – prigimties susiliejimą su personažu, gebėjimą daryti tai, ką reikia daryti kickvienam spektaklyje... Džiaugmas – mano sugalvota. Rūta apie savo profesiją nekalba jausingais žodžiais. Ir niekada nesako, kad aktorės darbas – paprastas, kad lengva kas vakarą siekti stebuklo – įvyks ar neįvyks?“ (Ten pat, p. 69.)

Apie Doloresą Kazragytę: „Trapi, nervinga, tragedika. Taip epitetais, dažniausiai segamais prie D. Kazragytės vaidmenų, mėgstame charakteriuoti keistąsiams „lengvai pažeidžiamas“ aktorių heroes – ypač užsienio autorijų pjesių pastatymuose. Tų herojų gyvenimo neaukumas, jo netvarumas, beviltiškas vienėsumo jausmas randa tokį stiprų atgarsį aktorių sieloje, jog kurie ne kurie jos personažai atrodo priėję pavojingą vidinės įtampos ribą, už kurios jau vien tik tamša.“ (Ten pat, p. 82.)

Apie Vytautą Paukštę: „Kartais man atrodo, jog V. Paukštė „sprendžia“ savo vaidmenis tarytum matematikos lygtis, griežtos logikos vaidyba žabodamas tirštai emocijų prisodintą jų vidinį turinį. Tačiau dėl to jo personažai netampa kokiais norausuliais racionalistais. Formos lakoniškumas suteikia jiems, pasakyčiau, didelio iškilumo. Vadinančių „išraiškos priemonių“ asketiškumas tik dar labiau sutelkia mūsų dėmesį į V. Paukštės personažų vidujį gyvenimą, dažnai primenantį grësmingą cheminę reakciją sandariame, bet ne absoliučiai nepralaidžiame inde.“ (Ten pat, p. 170.)

Dana Rutkutė yra rašiusi ir apie Meči Chadaravičių, Kęstutį Genį, Donatą Banionį, Balį Barauską, Praną Piauloką, Nijolę Gelžinytę, Vladą Bagdoną, Nijolę Mirončikaitę ir kitus.

„Aktorius – svarbiausias mano rūpestis, – raše kritikė. – Tikiuosi, skaitytojas tai pastebės, kaip ir autorės pastangas suvokti, kuo vienas talentingas dramos vaidila skiriasi nuo kito talentingo, kaip aktoriaus kūryba siejasi su teatru, kuriame jis dirba, režisūros pobūdžiu, ir nepasiges to, ko šioje knygoje nėra... Rašiau vien apie tai, kas jaudino, atrodė įdomu, apie ką turėjau savo nuomonę.“ (Ten pat, p. 5.)

Pateikiančių nežymiai dalelę Danos Rutkutės minčių apie kai kurius mūsų žinomus artistus, kad suvoktume kritikės charakteristikų originalumą ir, kaip sakoma, „pa-taikymą į dešimtką“...

Dideli populiarumą Danai Rutkutė suteikė televiziją. Ji buvo viena pirmųjų diktorių. Ją tikrai galima buvo vadinti televizijos žvaigžde. Darbar visa televizijos padangė nuklotė „žvaigždutėmis“ bei „poniomis vėdėjomis“ su jų banaliais ir primiti-

vais postringavimais „virtuviu“ ir „miegamuju“ temomis...

Danos Rutkutė lietuviškas žodis ekrane buvo itin gražus, jos elgesio santūrus inteligenčišumas, moteriškas žavesys teikė tikrą estetinį pasigérėjimą. Ypač išskiria Danos Rutkutės pokalbius su teatro kūrėjais – režisieriais, artistais. Nepaisant sovietinių suvaržymų, šios laidos buvo aukštos bendravimo kultūros, turiningo dialogo pavyzdžiai. Ji gebėjo išgirsti pašnekovą, pateikti jam esminius ir profesionalius klausimus. Ir čia, televizijos ekrane, skleidėsi jos artistinis patrauklumas.

Prisimenu vieną linksmą epizodą iš mūsų teatroliginėjų kelionių. Nemažas kritikų būrys važiavome į Klaipėdos teatrą. Ten vyko eilinis festivalis. Povilas Gaidys organizavo mums kelionę laivu. Turėjome pagerbtį žuvusius jūreivius – nuleisti į jūrą gėlių vainikus. Laivas buvo karinis, nedidelis ir greitas. Po vieną lipome trapu į denį, kur mus iškilmingai pasitiko pats laivo kapitonas. Pamatęs lipančią trapu Daną Rutkutę, kapitonas, aiškiai sutrikęs ir susijaudinęs, kartojo: „Nejaugiai tai Dana Rutkutė? Ar tikrai čia ji, iš televizijos? Negali būti!“

Sutrikę ir mūsų Dana, nesitikėjusi tokio keistumo atpažinimo... Laivo vadas gerą valandą kamantiųjų garsią diktorię apie televizijos paslaptis, nė neįtardamas, jog ji yra dar ir garsiai teatro kritikė...

Šiandien būsimieji teatroligai, mano studentai, skaito Danos Rutkutės knygas, semiasi iš jų subtilaus teatro suvokimo ir meistriškumo. Gal tai ir yra teatroliginės satisfakcijos? Kritinė atmintis?

Jus gerbianti –
IRENA ALEKSAITĖ

Neatsiejama gyvenimo dalis

ATKELTA IŠ 1 PSL.

jau XVII–XVIII a., iš bažnyčios išbažnyčia arba tiesiog dingę sovietmečiu. Ir man teko imtis tų objektų paieškai, dirbtini savotiška detektyve bibliotekose bei archyvuose. Objektų arba ikonografinių šaltinių paieška užėmė daug laiko ir kėlė daug klausimų, nes po truputį vis „išplaukdavo“ kokia nors nauja informacija. Bernardinų bažnyčioje buvo labai daug meno kūrinių, tai – ir sienu tapyba, ir altoriniai bei nealtoriniai paveikslai, ir liturginiai reikmenys, ir biblioteka su knygomis. Tuos dalykus reikia skirtingai analizuoti, o grįžtant į pradžią galima sakyti, jog klausimas, kaip visa tai sujungti į vieną, ir buvo vienas iš sunkiųjų.

S. T.: Šiame tyrime galime kalbėti ir apie ryškų taikomojo pobūdžio metmenį. Būtent „pritaikomumą“ šiandien ryškiai orientuota ir visa mūsų mokslo politika. Prisimenu, kaip kadaise galvojant, kokiai būdais minėtā bažnyčią reiktų pritaikyti ir liturgijai, ir lankytujoms, pirmiausia turistams, buvo kilę tam tikrų kontroversijų dėl istorinės autentikos ir šių dienų komforto nesuderinamumo. Man jdomu, kiek šiuo atveju patys restauratoriai rēmėsi jūsų tyrimais.

R. J.: Restauravimas prasidėjo tuo metu, kai aš pradėjau tyrinėti šią bažnyčią, ir tai buvo tarpusavyje labai susiję dalykai, tyrimai ir tyrimo rezultatų panaudojimas vyko lygiagrečiai. Aš buvau kategoriskai prieš skubotus bandymus išterpti į paminklą „komforto“ elementų, gerai, kad jų vėliau atsisakyta. Nors tenka pabrėžti, kad ir mano knygai pasirodžius restauravimas dar nėra baigtas, tai ilgas procesas, priklausantis nuo daugelio veiksnių, ypač finansavimo, ir tu dalykų aš niekaip negalėjau paskubinti ar paveikti.

Etu tos bažnyčios parapijėtė, tyrimo objektas buvo neatsiejama mano gyvenimo dalis. Savo atradimus čia pat perteikdavau ir papasakodavau, dalinausi viskuo ir su pranciškonais, ir su restauratoriais, visą laiką buvo abipusis ryšys. Vieinas iš restauratorių, dalyvavusius atidengiant XVI a. freskas, – mano vyras Gintaras Palemonas Janonis. Taigi apskaitimas informacija vyko tiesiogiai. Man buvo pasakojama, kas atidengta, o aš bandydavau suprasti, kas tai yra.

S. T.: Ar yra „galutinis“ projektas, kaip ten viskas turėtų atrodyti?

R. J.: Taip, projektas, kurį rengė pranciškonų ūkinė dalį tvarkanti viešoji įstaiga, buvo sukurtas jau seniai. Bet jo įgyvendinimas vyksta etapais, priklausomai nuo finansavimo. Būtų idealu, jei tai, ką suprojektavai, pavyktų įgyvendinti sklandžiai ir be kliuvių, bet taip retai nutinka. Vienas iš paskutinių etapų baigėsi praejusių metų pabaigoje, kai buvo atidengta skliautų tapyba, jau išleidus knygą. Galiu pasidžiaugti, jog iš įvairių šaltinių gauta informacija visiškai pasitvirtino – pavyzdžiu, tai, kad tas skliautas išstaptas būtent tais metais... Vadinas, „ne-

prašoviau pro šali“. Vis dėlto toje bažnyčioje dar gali būti netikėtumų. Iki šiol restauruota didžioji dalis freskų, bet dar liko ne tik nerestauruotų, bet ir neatidengtų plotų, vadinas, bus rengiamas ir dar vienas „tarpinis“ projeketas. O visiškai užbaigtį altorių restauracijos nepavyks ta dėl to, kad sunku rasti ar atgauti kai kuriuos juose buvusius paveikslus, dabar atsidūrusius kitose bažnyčiose.

S. T.: Įdomu būtų išgirsti apie jūsų mokslus tuometiniame Vilniaus dailės institute ir senosios dailės tyrinėtojo darbajau šių dienų Lietuvoje. Ar senosios dailės tyrimų metodų kas nors mokė, ar teko mokyti pačiai? Dailėtyroje ilgą laiką buvo gan įprasta priešinti „neįdomų“ archyvinį darbą ir šiuolaikinėmis teorijomis pagrįsta rašymą. Ligi pat šių dienų, beje, akiavizdi problema – naujos užsienio literatūros trūkumas...

R. J.: Studijavau tais laikais, kai apie bažnytinį meną apskritai nebuvavo galvojant, kokiai būdais minėtā bažnyčią reiktų pritaikyti ir liturgijai, ir lankytujoms, pirmiausia turistams, buvo kilę tam tikrų kontroversijų dėl istorinės autentikos ir šių dienų komforto nesuderinamumo. Man jdomu, kiek šiuo atveju patys restauratoriai rēmėsi jūsų tyrimais.

Literatūros paieškos procesuose iki šiol jaučiuosi savamokslė. Teko pradėti skaityti pranciškonų šaltinius, tik vienas kitas veikalas ilgai buvo išverstas į lietuvių kalbą. Skaičiau rusų, lenkų kalbomis, vėliau gilinantį į profesinę literatūrą teko išmokti italių kalbą. Esu stažavusis Sienoje ir Florencijoje, kur sėdėjau bibliotekose nuo rytų iki vakaro. Taip pat ir Lenkijos bibliotekose, bernardinų archyve Krokuvoje, ką jau kalbėti apie Lietuvos archyvus... Trumpai tariant, mano darbas yra nepriklausomybės laikų kūrinių, nes ligi tol tokio pobūdžio tyrimo atliki nebuvovo jokių galimybų. Ir visą laiką mokiausiai pati. Pavyzdžiu, archyvų darbuui savo jėgomis teko pramokti lotynų kalbos, tuometiniame institutoje ji nebuvuo dėstoma. Čia noriu pasakyti, jog darbas archyvose man yra pats smagiausias, ten jaučiuosi labai gerai ir be galio mėgstu šią „žanrą“. Tam galėčiau skirti daugybę laiko, jei tik jo turėčiau. Bibliotekose atrandži bendros pranciškoniskos literatūros, kuri susiekia požiūri, supratimą, konteksto išmanymą, o archyvai suteikia faktografių. Pastarojį leido rekonstruoti visą Vilniaus bernardinų istoriją,

nes iki tol dauguma faktų buvo žinomi tik labai bendrais bruozais. Tai-gi teko atlikti „paprasciausią“ istoriko darbą, ir jis man labai patiko.

S. T.: Vasario gale dalyvavau ekskursijoje po Sapiegų rūmų teritoriją, kurią organizavo „Architektūros [aktualijų] fondas“ ir Kultūros paveldo departamento, o vedė ilgametis rūmu tyrinėtojas Evaldas Purlys kartu su Kristina Sabaliauskaitė. Paskelbus apie šią ekskursiją viešai, iš ją susirinko neįtikėtinai didelis būrys žmonių, iš dalių greičiausiai dėl to, jog žiniasklaidoje jau buvo kilusios aštros diskusijos apie rūmų ir parko komplekso restauracijos projektą. Renginio pradžioje, nurodymas informacijos šaltinius apie šį objektą, Purlys nuolat minėjo ir jūsų tyrimus. Šis pavyzdys dar syki patvirtino, kad senosios dailės tyrinėtojų darbas susijęs su aktualijomis. Ogi ir jūsų pačios, kaip mokslininkės, akiratis tikrai neapsiriboją vien Bernardinų konventu.

R. J.: Sapiegų rūmai man visą laiką glūdėjo pasamonėje, pruojuos nuolat tekdayo praeiti ar pravažiuoti. Beje, ta kryptimi savo veiklos niekada neprojektavau, bet kone atsiptiktinai tuo teko susidomėti, kai prieš kokius 5 ar 6 metus susipažinai su Evaldu Purliu. Jis mane labai kvietė prisidėti prie projekto – dvimetės architektūrinio ir polichrominio Sapiegų rūmų tyrimo programos. Susigundžiau. Jaučiau, kad tai yra „išlysta“ iš akicijų kalbant apie mokslą...

S. T.: Kažkodėl autoritetingiau vis dar atrodo filologija, istorija. Kitaip tariant, „klasikinės“ srity...

R. J.: O menotyra lieka šešelyje. Ir, kaip rodo realybė, būtent moterų šioje srityje yra iš tiesų labai daug. Tipiškos menotyrininkės veikslas yra moteris, tas pats pasaulytina ir kalbant apie meno kritiką. Man svarbu, ką Mokslo premija reiškia pačios menotyros, kaip mokslo, pripažinimui. Ar netgi VDA Dailėtyros institutui. Juk toks kūrinius kaip mano mokslinės tyrimas negali atsirasti tuščioje erdvėje. Kad ir kokia būčiau gabi, tokios studijos kūrimas priklauso nuo bendros atmosferos ir mokslo lygio šioje srityje, ir tai tikrai rodo ne vien mano pasiekimus, bet ir bendrą menotyros lygi. Aš kalbėjau apie studijų laikus, bet reikia pripažinti, jog visada didelę įtaką daro ir kolegų darbai. Juk skaitai, kas yra parašyta Tojanos Račiūnaitės, Aleksandros Aleksandravičiūtės, Giedrės Mickūnaitės ir daugybės kitų, – viską „sugeri“, veisi akys ir akiratis....

S. T.: Mane ir kai kurių kolegų lengvai šokiavo šių metų sausio mėnesio „Veido“ žurnalo pristatas projektas „Mini Nobelis“ – žurnale pirmą kartą pristatytas per pastarajį dešimtmétį daugiausiai moksle pasiekusiu ir nusipelnusių mokslininkų sąrašas, kuriame neatrasto vienos nė vienai moteriai. Net ir žinant, jog tarp įvairių mokslo srityų elito ilgą laiką realiai dominavo vyriski kompanijai, galima padaryti išvadą apie gan keistą nepriklausomybės metų Lietuvos mokslo politiką ar netgi paties žurnalo skatin-

Sapiegų rūmai iš parko pusės

J. LAPIENIO NUOTR.

tė prisijungti. Ten dirbo tik keturi žmonės, vėliau VDA dailėtyros institutas išaugo daugiau nei dvigubai. Artėdami prie 20-mečio, dabar čia turime itin produktyvų kolektyvą. Institutui vadovavau 15 metų, dabar tą darbą sėkminges perėmė T. Račiūnaitė. Orientuojamės į senosios dailės tyrimus, bet yra noras ir tendencija stiprinti ir dizaino bei šiuolaikinės dailės kryptis. Natūraliai esame kur kas glaudžiau susiję su aukštąja mokykla nei LKTI darbuotojai. Žinoma, nedirbame taip, kaip VDA Dailėtyros katedra (joje taip pat yra įvairiausiomis kryptimis dirbančių mokslininkų), bet per vadovavimą studentams, recenzavimą ir kursų skaitymus esame integruoti į pedagoginę veiklą. Šalia pedagoginio darbo yra ir švietėjiska veikla – leidžiame mokslo populiarinimo literatūrą, kelionių vadovus su menotyrine pakraipa, kuriame dokumentinius filmus. Pavyzdžiu, per LTV2 ir kino teatre „Skalvija“ rodytas ciklas apie senosius Lietuvos vienuolynus, dabar leidžiami kompaktiniai diskai. Kalbant apie LKTI, kur yra itin gausus nuo seno dirbančių dailėtyrininkų būrys, noriu nors trumpai paminėti ten vykdomą veiklą, kuri mane labai žavi. Tai – be galio svarbūs sakralinio meno katalogizavimo darbai. Beje, nei institutu, nei jų vykdomų menotyrinių tyrimų, nei mokslininkų Lietuvoje tikrai nėra pakankamai.

S. T.: Ribas čia jau brėžia finansavimo klausimai. Be to, žinant, kiek žmonių kasmet Lietuvoje baima menotyros specialybę, kyla klausimas apie šios politikos tikslinumą, juk menotyros diplomų turėtojų tikrai netruksta...

R. J.: Taip, menotyrininkai rengiami, bet nežinau, kur jie nucina pastakai. Galbūt ir toks itin gausus rengimas atspindi tik dabartinės politikos situaciją, kurios realius rezultatus pamatyseme vėliau? Bet senajai dailė, ypač pastaraisiais metais, susidomė vis mažiau studentų. Ir čia tikrai nėra jokios tyrinėtojų gausos. Kuo labiau gilinėsi į senają dailę, tuo aiškiau matai, kaip mažai yra žmonių ir kiek daug dar reiktų nuveikti. Manau, ir šiuolaikinėje dailėje dirbančių žmonių ne tik kad ne per daug, bet ir nepakankamai.

Dvidešimt devynios tapatybės

Laisvydės Šalčiūtės personalinė paroda „Orlando. Biografija“ galerijoje „Kairė-dešinė“

Laima Kreivytė

Laisvydė Šalčiūtės parodos pavadinimas pasiskolintas iš Virginijos Woolf 1928 m. parašyto romano „Orlando“, tik paantraštė („biografija“) tampa pavadinimo dalimi. Pati rašytoja savo kūrinių apibūdino kaip biografinio žanro parodiją aiškiai parodydama jos fiktyvumą – Orlando iš karalienės Elžbietos I laikų didiko, ambasadoriaus Turkijoje, virsta karalienės Viktorijos laikų moterimi. Romanas dedikuotas artimai draugei, taip pat rašytojai Vitai Sackville-West. Virginija Woolf nepasitenkinė tik užrašydama išgalvotą, bet tikrų istorinių faktų ir papročių prisodintą biografiją – ji dar parinko ir vaizdinėnius Orlando egzistavimo „iroydymus“: nutapytą didlik portretą ir kitų personažų fotografijas, kuriose net trys Vitos Sackville-West atvaizdai. Romanas užbaigiamas šia dieina (1928 m. spalio 11 d.) tarsi atgręžiant skaitojui veidrodį (arba kine pagrindinei aktorei žvelgiant tiesiai į kameras, t.y. žiūrovą).

Laisvydė pagauja si žvilgsnį ir konstruoja fiktyvią biografiją šiandien, naudodamasi romanu tik kaip transporto (ar transformavimo) priemone, laisvai perkeliančia herojus ir herojes iš vieno laiko į kitą, iš viyro kūno į moterišką ir atvirkščią. Pasak menininkės, „remdamasi pagrindine Virginijos Woolf rom-

tū nepaliaujamai fotografuojamas Da Vinci originalas. Tačiau pasirinkimas tikslus ir motyvuotas, nes Mona Lisa ir yra mūsų laikų Orlando, nuolat kintančių tapatybių ir fantastiškių spekuliacijų objektas. Ar tai tikrai moters portretas, ar menininko autoportretas? Ir ką reiškia ta kreiva šypsena? Paulina Egglė Pukytė apraše pastarųjų metų „tyrimus“, todėl žinau, ko šypsosi Mona Liza. Ji laukiasi antro vaiko. Pamirškite Renesansą – kam dar rūpi meno istorija? Yra „Da Vinčio kodas“, o gal net kodeksas. Citavimo indeksas. Google. YouTube. Ne originalas, o pakartojimai ir perdibiniai palaiko nuorodų tinkle sparčiai kūrių gyvybę. Dar turiu Taivano galerininkės vizitinę kortelę su nuotrauka, kur vakariečiams sunkiai ištariamas jos vardas pažeistas paprastesniu – Mona Liza.

Tai galėtų būti atskiras žanras. Yra net tinklapinis, kuriame Mona Liza pristatomata kaip Modern Liza ir kur galima pasižiūrėti daugybę jos transformacijų ir appropriacijų: nuo Marcelio Duchamp'o ūsuotos gražuolės („L.H.O.O.Q.“, skambančiu kaip „jos karšta subinė“) iki Salvadoro Dali „autoportreto“, iš-pampusių Botero madonų, Roberto Rauschenbergo ir Jasperio Jonso „skrodinų“ ir daugkartinių Andy Warholo dauginimų – 2, 4, galiausiai – „30 geriau nei viena“. Mona Liza čia yra aukštojo meno simbo-

begvas, Alisa“, o apskę ratą skaičiome: „Atsakymo nėra. Atsakymo nebus. Jo niekada ir nebuvu. Tai ir yra atsakymas.“

Laisvydės parodoje Orlando (= Mona Liza) tampa kareivių ir boksininkų, pianiste ir prostitutė, mergaite ir berniukų, o kartais net keiliais personažais vienu metu vienoje erdvėje. Nuotraukos dažnai primeina XX a. pradžią ir ankstesnius laikus – pasak autorės, geros rezoliucijos retro nuotraukų interneite lengviau rasti nei šiuolaikinių. Kitas dalykas – dabartinės fotografijos dinamiškesnės, įmantrių rakurų, o statiską Monos galvą ne ant kiekvieno kūno „užmausi“. Todėl parodos orlandai pozuoja sustingę didybeje ar tuštybeje. Jie neapsimesta, „senovės fotografijomis“ – nepaišant puikios šilkografinių atspaudų kokybės aikaizdu, kad tai kiborgai, dirbtiniai padarai, atgaivinti laktia fraze ir talentingos menininkės prisilietu. Jų estetika kažkuo primeina 3D filmų herojus, kurių iluzinės tikrovės yra pats tikriausias jų dirbtinumo irodymas.

Tačiau be tekštų tai būtų keistenybių kunstamera, fotokentaurų zoologijos sodas. Tiksliai parinktos frazės įleja krauso spengiančioje amžių tyloje sustingusiems personažams. Tekstas atlieka dvejopą funkciją: siuncią pranešimą ir komentuoja (ar kvestionuoja) atvaizdą. Pranešimas gali būti kontroversiš-

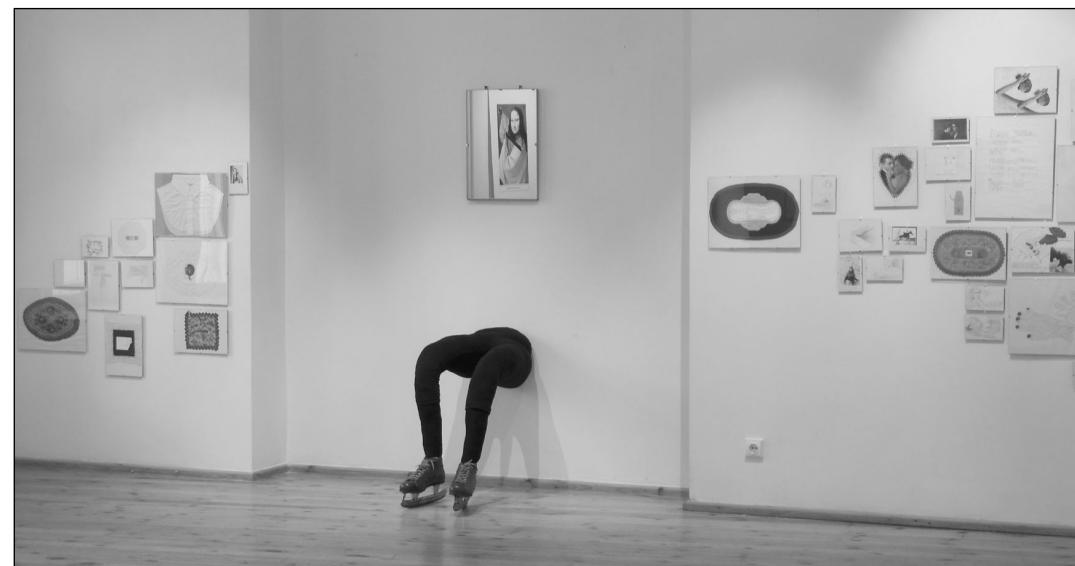
It's nice to have a girl around the house.

Laisvydė Šalčiūtė. „Malonu, kai po namus sukasi moteriškė“. 2011 m.

Parodos pristatyyme Laisvydė cituoja Jacques'ą Lacaną, teigus, kad pastovus kūniškas ir vizualus tapatumas mus gali pasiekti tik kaip plynus tarp žodžių ir vaizdų. Pasak menininkės, „darant si darbų ciklą man buvo įdomu perkurti realybę kaip trauminių fantazmų ar sapnų sapnus. Iš interneite rastų vaizdų ir citatų kūriau atstumto, stokos, geismo, griūvančios tapatybės ir iliuzijos žaismą, neapibrėžtą laike ir erdvėje.“

Šalčiūtės parodoje vienodai svarbūs visi trys elementai: vaizdas, tekstas ir žvilgsnis. Biografijos konstravimas neatskiriamas nuo jos kūrėjo/s ir suvokėjo/s. Autorė čia gal net mažiau svarbi už žiūrovę, nors Skaidra Trilupaitytė ižvelgė Monos atvaizduse Laisvydės alter ego. Vis dėlto galutinį paveikslą ir parodos pasakojimą surūpėti žiūrėtoja/s. Menininkė nedviprasmiškai leidžia tai suprasti, parodoje pakabinus veidrodį. Vos įžengusi į kairę galerijos salę ant galinės sienos pamatai veidrodį, kuriame atispindi kardu užsimojusio/s Orlando atvaizdas. Tačiau priėjusi arčiau tarp Monos veidrodžių žvelgiančių orlandų pamatai save. Vaizdo, biografijos, net tapatybės suvokimas priklauso nuo požiūrio, žvilgsnio pozicijos. Nesusvarbu, kad atspindimas fragmentuotas kūnas. Lyg to būtų maža, po veidrodžiu, tiesiai iš sienos, kyšo kojos su pačiūžomis. Taigi matai savo veidą ir svetimas kojas – tai bandymas pasiusti „kito kailiye“.

Kodėl kojos? Romane Orlando kojų grožiu skirtas ne vienas puslapis. Vyro kojomis, kurios nebuvuose spėjiamos, galėjo visi gérėtis viščai, o netycia pro sijonus šmestelėjusi Orlando kulkšnis kone kainavo jūreiui gyvybę. Tačiau čia kojos su pačiūžomis ir veidrodžiu, tad pirmine aliužija į Roberto Goberio iš siejų kyšančias vaškines galūnes atkrinta. Pačiūžos taip pat nurodo kaitą, transformaciją – jomis naujodamės vandeniu virtus ledų. Galerijoje ledo nėra, ir tai rezonuoja su dramatiškiu romanu epizodu, kai dėl rusų kunigaikštystės pa-

Ekspozicijos fragmentas

J. LAPIENIO NUOTR.

no „Orlando“ idėja apie žmogaus lyties sąlygiškumą, perdirbau interneite rastas atsitiktinės fotografijas ir tekstu, ir sukūriau (foto)romaną ORLANDO. BIOGRAFIJA – savę romano versiją, tiesiogiai nesusijusių su literatūros kūriniu. Man buvo įdomu kurti vaizdinius ir kalbinius darinius, kurie nebūtinai turėtų būti bendra su tikrove, bet ją pildyti ir praplečiai jos suvokimą.“

Daugiau nei teksta, nei vaizdais Virginija Woolf parodoje nedalyvauja. Laisvydė suteikia Orlando meno ir popkultūros simbolio Monos veidą, regis, jau taip per-eikvotą, kad beveik nematomą, kaip tas stiklu uždengtas ir minios turis-

lis, kurį reikia desakralizuoti, transformuoti, nuvainikuoti, nužudyti, privatizuoti, suasmeninti. Laisvydė Šalčiūtė jau ne pirmus metus matuoja šią „pomirtinę“ kaukę, susgebėdama jai suteikti šiuolaikišką išvaizdą. Šiuolaikišką ne mados, o aukštu įdejų prasme.

Moną sutapatinus su Orlando Laisvydė ne tik išryškino lyties sąlygiškumą, kintamumą, bet ir mano mitų vėrtimą medijomis – kai pats simbolis tampa ne tik pranešimo turiniu, bet ir priemone, sulydančia skirtinges kontekstus. Laisvydės Orlando – tai meno iliuzijos biografija. Neatsitiktinai prasideda dešinėje salėje su užrašu „Triešis ne-

kas ir neatitinkti portretuojamojos amžiaus, epochos, lyties. Nors lyties klausimas, visiems dėvint Monos Lizos veidus, kaip ir atkrepta – klessti Virginijos Woolf apdainuotas androginiškumas. Pavyzdžiu, po pasitempusi uniformuotu kareiviui parašyta: „Myliedamas visada nusisegdavau laikrodį. Net jei likdavau su drabužiais. Net jei būdavome lauke žiemą.“ Kareivis – praėjusio amžiaus, žodžiai – šiuolaikiščiai britų menininkės Tracey Emin. Tekstai siejasi su savęs ir kito matymu, kūrimu, vertinimu ir dažniausiai feministiniu: „Kai Dievė kūrė vyra, jি tik juokavo“; „Aš būsiu post-feministė post-patriachalinėje visuomenėje.“

Paroda veikia iki kovo 31 d. Vilniaus grafikos meno centro galerijoje „Kairė-dešinė“ (Latako g. 3, Vilnius) Dirba antradienė–penktadienį 11–18 val., šeštadienį 11–15 val.

Žiurkėnas gyvas

Romano Polanskio „Kivirčas“ atidarė „Kino pavasarij“

Živilė Pipinytė

„Kino pavasario“ atidarymas baigėsi netikėtu rengėjų pasiūlymu. Šventiškai nusiteikusiai puošnai publikai buvo pakistas veidrodis. Juokas kino salėje liudijo, kad žūrovai „Kivirče“ atpažino save. Paraodės, bet tai nutcia optimistiškai, nors Romano Polanskio filmas, ko gero, nepalielka jokios vilties.

Pagal populiaros dramaturgės Yasminos Reza (jos pjesės statyto ir Lietuvoje) „žudynių dievą“ sukurta „Kivirčas“ – iš pirmo žvilgsnio paprastas filmas. Tai sodriai suvaidintas farsas apie šiuolaikinių žmonių problemas. Po to, kai Brulklio parke susižeš du vienuolikmečiai berniukai ir vienas jų neteko dviejų priekinių dantų, pas nukenčiusio tėvus ateina „agresoriaus“ tėvai. Iš pradžių abi poros suvaidinta spektaklį, kuris reiškia maždaug tai: „Mes esame kultūringi žmonės, todėl kilniai apsimesime, kad incidentas užglastytas ir turėsime progą dar kartą pasigrožeti savimi.“

Viską sugadina nelemtas šeimininkų pasiūlymas išgerti kavos. Tada ir prasideda mūšis, truskiantis viša filmą, nes poras daug kas skiria, o tai sukelia norą įrodyti savo pranašumą. Penelopė (Jodie Foster) ir Maiklas (John C. Reilly) priklauso žemesnei vidurinėjai klasei. Ji rado knygas, jis pardavinėja būties prekes. Polanskis mesteli detalę, kuri rodo, kad Maiklas ne visai tokis subtilus, koks apsimeta. Jis ką tik išmetė iš namų dukters žiurkėnai.

Kino pavasaris

Esu vidutiniška aktorė

„Kino pavasario“ programoje žiūrovų susidomėjimo sulaukė Lynne Ramsay filmas „Pasikalbékime apie Keviną“. Pagrindinį vaidmenį jame suvaidino britų aktorė Tilda Swinton. Pateikiame jos interviu •urnai „Newsweek“ fragmentus.

Filme „Pasikalbékime apie Keviną“ vaidinate paauglio, kuris nužudė devynis žmones, motiną. Jūsų herojė ieško savo kaltės. Dviejų vaikų motinai tokis vaidmuo turėtų būti labai asmeniškas.

Labai. Mano dyvynukai nuo tos akimirkos, kai gimė, įtraukė mane į savo pasaulį, iškart juos pamila. Bet būdama nėščia, vaikšiodama su milžinišku pilvu, klausdavau savęs: „Kas bus, jei nemokėsiu jū priimti?“ Būtent šis klausimas sužavėjo mane amerikiečių rašytojus Lionel Shriver knygoje, kuri ir buvo šio filmo pagrindas. Jame atispindi šiuolaikinės šeimos problemos: žmonės susikoncentravę į darbą, akivaizdus perdeginimas, savitarpio supratimo stoka.

Man atrodo, kad desperatiškai ieškome logiškų priežasčių, kodėl nepavyko asmeniniai santykiai, tačiau tai ne visada galima paaiškinti racionaliai. Mumysė pleška emocijos, puoselėjame savo nuoskaudas ir

Penelopė domisi menu – butas prigrūstas meno objektų, albumų ir „meniškų“ lempų. Moteris tiki, kad menas svarbus ir auklėjant vaikus. Netrukus paaiškės, kad Penelopės garbinimo objektas – politinis korektiškumas. Jos knyga bus apie Darfūro konfliktą. Ji nuoširdžiai tiki, kad gina „vakarietis vertės“ ne tik knygoje, bet ir gyvenime.

Perskaičius šias eilutes, mintyse galima sukurti doros ir atsakingos moters portretą. Iš tikro Penelopė ir įsivaizduoja save tokią. Bet būtent tokia Polanskio ji tikrai nesudomintų. Žingsnis po žingsnio režisierius rodo vis naujus filmo herojų įsivaizdavimus. Ne tik apie save, bet ir apie pasaulį.

Advokatas Alanas (Christoph Waltz) nuolat kalba telefonu ir neslepia, kad vizitas – tik mandaguomo gestas. Jo žmona Nensė (Kate Winslet) nervinasi, nes svetimame bute jaučiasi nejaukiai, ją erzina šeimininkų nuolat pabrëžiamas didžiavimas savo kilnumu. Tiksliau, ją tai vimdo. Tiesiogine ir perkeltine prasme. Antrosios poros cinizmas įprastas jų padėties žmonėms. Abu nori kuo greičiau sutvarkyti nemaalonų incidentą ir iš pradžių net nesupranta, ko siekia Penelopė. O ji siekia ne tik atsiprašymo. Penelopė nori, kad Alanas ir Nensė pripažintų jos garbinamos vertės svarbesnės ir geresnės, tiesa – jos pusėje.

Žodis po žodžio konfliktas aštrėja, ji akyliai sekā Pawelo Edelmano kamera, sumaniai griaunanti uždaros buto erdvės teatrališkumą. Al-

koholis padidina įtampą, bet kartu aižėja tvirtai prilipusios kaukės ir atsiveria tikrieji personažų veidai. „Kivirče“ aktoriai meistriškai ir pasimėgaudami pereina nuo vienos kraštutinės būsenos prie kitos: matome puikią apsimetelių, isterikų, nevykelių, cinikų galeriją. Įtampa auga, iš kiekvieno gali laukti bet ko.

Tačiau būkime atviri – „Kivirče“ Polanskis demaskuoja ne Alaną ar Maiklą, Penelopę ar Nensę. Jis mums nori parodyti šių dienų Amerikos visuomenę ir jos létines ligas – hipokrižią ir šios priedangą – politinį korektiškumą, nepakantumą kiemams, kompleksus, norą dominuoti. Polanskis nori pasakyti ši tą daugiau apie Penelopės šlovinamas vertės. Parodyti, kas kartais slypi už jų gynimo ar už tariamo humanizmo, kuriam toks parankus tam-pa net gatvėje atsidūrės žiurkėnas. Polanskis nekenčia tos šventeiviškos ir agresyvios Amerikos. Todėl jam prieikia farsui būdingų išraiškos priemonių. Pasibaigus finaliniu titru sekai jis dar stabtelės parke ir kurį laiką stebės prie medžio kojų pakelusį šunelį.

„Kivirče“ Polanskis nori priminti, kad *homo sapiens* ar neandertaliečių agresija niekur neišnyko, tik žmonės išmoko ją sumanai pri-dengti. Tačiau iškilus grësmei viskas sugrįžta, o mobilusis telefonas, knyga ar fenas gali puikiai atliki titnago kirvuko funkcijas.

„Kivirčas“ man polemizavo ir su atidarymo, kurį vedė populiarus televizijos konkursus vedėjas Rolandas

„Kivirčas“

Vilkončius, atmosfera. Dar kartą įsitikinau, koks svarbus lietuviams yra spindesys ir „vestuvių generolai“, nors šikart du svarbiausieji – kultūros ministras Arūnas Gelūnas ir Vilniaus meras Artūras Zuokas – kalbėjo tik iš kino ekrano. Per atidarymą supratau, kad „Kino pavasaris“ nori sužavėti filmų, renginių, konkursų, svečių gausa. Visu tuo, ką kičo tyrinėtojai apibūdina kumuliacijos, sinestezijos ir geros savijautos bei lengvai pasiekiamos susijaudinimo taisyklėmis. Viša pirmą savaitgalį vyko net keturi simboliski festivaliai atidarymai, tarsi vieno nebūty gana.

Nežinau, kas kuria panašių iškilmių scenarijus, bet „Kino pavasario“ pradžia tik paryškino tą dviprasmišką išpūdį, kurį jau ne pirmus metus kelia festivalio reklama. Šiemet „Kino pavasaris“ rodo daug rimtų, vertingų filmų, bet gėlėmis pražydusios (ar žiedlapiais pravirkusios) akys iš festivalio plakatų kuria pirmiausia „popsinio“ renginio išpūdį, jų patvirtina ir dalis spaudos pranešimų, beje, ir dosniai dalijami kino teatre pięgių sriubų pakeliai. Tiesa, turia pripažinti, kad „Kino pavasaris“ pagaliau po ilgokos pertraukos turi nuosekliai dirbančią spaudos astovę. Vis dėlto, nepaisant vertingos

Jau daug metų man svarbesnis Lucas Guadagnino, Lynne Ramsay, Ericko Zonca kuriamas meniškas kinas. Tačiau pakelui keliskart nyvukau už vandenyno ir suvaidinau komerciniuose filmuose. Ir dabar žurnalista dažniausiai klausinėja apie tuos filmus. Tarsi vertintum žmones pagal tai, kur jie praleidžia atostogas.

Kartais reikia atsipalauduoti?

Aktorius darbas primena ilgų distancijų bėgiką. Reikia tolgyiai pasirstyti energiją, kad užtektu jėgu. Bet mano siela – sprinterės. Mégstu filmuotis greitai, pigiai ir be papildomų ceremonijų. Tony Gilroy’us mane vadino Helovino aktore. Tie-siog apsirengiu kostiumą ir vaidinu.

Nepatikėsiu, kad persikūnijimo į psychologiskai išdraskytą moterį procesas toks banalus.

Bet taip yra: aš apsimetu kita is ūžmonėmis. Kamera šiek tiek sukilina tuos persirengimus. Ji turi magijos: filmavimo aikštéléje visi nutyla akimirkniu.

Man labiau patinka kurti personažus, kurie yra kiekvienam filme kadre, nes esu vidutiniška aktorė. Man stinga amato, kad chirurgiskai tiksliai suvaidinčiai akimirką, pajusčiai viso filmo atmosferą, atrašiai santykius tarp personažų ir tobulai suvaidinčiai epizodą. Antrojo plano vaidmenys reikalauja ypatin-

go talento, kurio man stinga. Greičiau pavadinčiau save profesionalia X mūzos entuziaste. Po kiekvieno vaidmens ketinu mesti profesiją. Tik kad netrukus ateina koks nors pažystamas ir įkalba sudalyvauti įdomiame projekte. Nes kinas man užtikrina kitų žmonių draugiją. Noriu gyventi įdomiai, o menas man tai leidžia. Todėl jo ir laikausi.

Gal Jūs truputį kuklinatės, juk ne tik vaidinate, bet ir užsiimate kilnojamuoju kinu, turite meno paramos fondą.

Gyvenu mažame mieste Šiaurės Škotijoje, kuriame nėra kino teatro. Netoli ese iškūrės daugiasalis rodo tik vis naujas „Hario Poterio“ dalis. Todėl mažoje aplinkoje bingo salėje įrengiau mažą kino teatrą ir rodžiau mėgstamus filmus. Vie-tos gyventojai pradėjo rinktis į Bressono, Fassbinderio, Paradžanovo peržiūras. Kai praradau salę, suorganizuavau kilnojamajį kino teatrą. Vėliau atsisakiau šio projekto. Tačiau fondas „Aštuoni su puse“, ikurtas, kai mano stūnus buvo aštuneriai su puse metų, veikia. Vienas sūnų tada paklausė: „Idomu, ką žmonės sapnavo, kai nebuvu išras-tas kinas?“ Supratau, jog savo veikla norėčiau priminti žmonėms, kad menas ir sapnai niekad neturi išskirti. Tai ir yra mano misija.

PARENGÉ K. R.

„Pasikalbékime apie Keviną“

venimą kinui, nenorėjau sutikti, kad mano likimą nulemtų kilmė.

Pradėjote karjerą Dereko Jarmano filmuose, skyrėte šiam menininkui beveik dešimt metų. Ar mintimis grįžtate į tuos laikus?

Kartais, kai apima melancholiška nuotaika. Džiaugiuosi, kad jo kūryba vis dar gyva ir žavi jaunuosiui. Tai juk mano intelektualinės šaknys, mane suformavusi patirtis. Be to, nuolat jaučiuosi Jarmano šeimos nare. Sutinku menininkus, pažymėtus Dereko dvasia, mane domina bendradarbiavimas su žmonėmis, kurie peržengia normas ir ieško naujų išraiškos priemonių.

Tačiau Jūs vis dažniau palaikote rýsius su Holivudu, filmavotės kad ir „Narnijos kronikose“.

Dulkės moka naudotis internetu

„Aš tave myliu“ režisieriai pristato projektą

Vienas šiu metų „Kino pavasario“ žiuri narių – rusų operatorius ir režisierius Pavelas Kostomarovas, o festivalio programoje rodomas kartu su Aleksandru Rastorgujevu jo sukurtas filmas „Aš tave myliu“. Prieš kelerius metus Sankt Peterburgo žurnalis „Seans“ išspausdino abiejų filmo kūrėjų pasirašytą filmo projektą, forma primenantį manifestą. Pateikiame jį sutrumpintą.

Aš tave myliu

Žanrinis kinas reikalauja išmokštę įgūdžių ir lengvo talento.

Autorinis kinas pirmiausia reikalauja žmogaus.

Žanrinis kinas remiasi kolektyvine mitologija.

Autorinis – asmenybės letenomis.

Tik talentingiausia asmenybė gali taip parodyti vieną snukį, kad Jame pamatyta visą kolektyvą.

Gali suteikti balsą visada nebyliam laikui. Autorinis kinas kaip žanras – tik vienas lūžtantis ir trampus balsas. Šalia adrenalino stichijos jis apgailėtinės, silpnas ir tuščias. Todėl autorius mirtis – vienintelė matomumo forma. Autorius mirtis ir yra simbolika Dievo mirtis, tai yra auka.

Paranojiskai kartojasi situacija, kai struktūruota kokio nors meno zona sumalama į smulkius epigoniškumo miltus. Kad galėtum kvėpuoti, reikia tos aukos centrifugos, valomųjų mirties įrenginių.

Horizontas plečiasi, ir pradeda ryškėti atskirai stovinti naujos šventovės dekoraciją.

Dabartis – tai dulkės. (Aš prisiekinėjau sau, kad myliu tas dulkės. Aš myliu tave. Ir mylišiu tave iki pat autorius mirties.) Dulkės moka naudotis internetu, dulkės žino *feng sui* ir *replay*. Dulkės net žino dzogčią ir gauna SMS žinutes iš Dievo. O kinas apskritai čia niekuo dėtas. Kinas – tai statika elektrė, kai dulkėi stulpai kyla jų pačių vi-

duje, kad padidintų entropiją.

Kinas – kaip blondinė. Arba tikras, arba dažytas.

Kinas – kaip pašnekovas, kaip draugas, galima net nematyti, kad jis šluuboja. Jis gali ateiti ne laiku ir būti nevirkus. Jis dar mažesnis už dulkę.

Mažesnis už viską, ką aš myliu.

Bet kino procesas – tai šiukšlių deginimo fabrikas. Liguistų ambicijų blusų turgus, apgailėtinų kompleksų kūno rengyba. Festivalinis soliariumas. Geri inžinieriai paleido konvejerį, broli.

Aktorai

Aktoriams būdingas dvimatis ego, profesionalus žavėjimasis savimi.

Tai – bilietas į atrakcionų parką, peliuvas Mikis po pliumažu. Silkė pataluose. Svetima žmona po lova.

Lékštėlė atidėk į šalį, neteršk...

Žmogaus likimas – jo durys į meną. Daugiasluoksnis paklydimų veidrodis.

Autorius likimas – tik profesija. Jis vargšas. Vargšelis.

Autorius, kuris nemyl kickvieno savo paviršiaus milimetro, netinkamas profesijai. Jis gali išgyventi būdamas tik vieno lygmens – sveiko, kvailo. Protas ir asmenybė griauna aktorių.

Kvaili aktoriai myli save iki nuopaudų. Jie – ankstesnių žmonių griuvėsių. Veido raumenų išsigimimas. Reakcijų bankomatas.

Aktorai – patogus instrumentas, kokybiškas vokiškas grąžtas. Padaryta Kinijoje.

Jie man sukelia tokį pat liūdesį kaip laidinis radijas – musių aptupėta plyta, kuri kartais dainuoja. Himmā.

Neprofesionalus aktorius – žmogus-kaimynas, žmogus-praeivis, mažiuks atominis reaktorius.

Noriu savo spindulinės ligos.

Jo.

Gali atsisakyti tos stichinės, sunekios baisios jėgos. Ir pasišvesti ke-

sų gerbėjas Klarensas (Christian Slater). Jie įsimylia vienas kita, nuspindžia vykti į Kaliforniją ir pavagia mafijos narkotikus. Todėl įsimylėjelius vejas ir mafija, ir FTB. Iki šiol prisimenu, koki išpūdį darė tas netikėtai ekraną užplūdės spalvų, citatų, aliužių į B klasės kiną ir masinę kultūrą apskritai chaosas, kuris netrukus tapo dominuojančiu postmodernistinio kino stiliumi.

Neabejoju, kad filmas sukelė daug nostalgijos dar ir todėl, kad antrojo plano ar episodinius personažus jame suvaidino ir simbolika nepriklasomo kino figūra Dennis Hopperi, ir dar nelabai kam žinomi Gary Oldmanas, Samuelis L. Jacksonas, Jamesas Gandolfini, Christopheris Walkenas, Bradas Pittas.

Šiek tiek anksčiau – 1991 m. pasirodė Kathryn Bigelow „Ant bangų keteros“ (LTV, 25 d. 21.15). (Lietuviškai filmas tada taip pat vadinosi kitaip.) Videotekų klestėjimo amžiuje „Ant bangų keteros“ taip pat stebino savo nauja estetika. Idomu,

lių sintetinių kojinių kibirkštėlėmis, užgesusia nuorūka, padvésusios kates akimis.

Noriu matyti toliau už save. Mažiau nenoriu. Nepatinka.

Kamera

Noriu naujos, lengvos, kitos kameros.

Išplėsti kamerą iš operatoriaus rankų, iš režisieriaus diktato, iš aukšinių proporcijų, kadrum... Persodinti į herojaus rankas. Ji taps jo stichijos tėsiniu. Jo jėgos, naivumo, tiesos. Herojus galutinai gaus pilietybę, giminystę. Teisė būti trijų išmatavimų. Teisė būti savimi.

Daugiau neberekia kankinamai atkirsti kadro savo paties negabumo ribomis.

Sédék ir žiūrėk.

Šviesos

Artimosios, ir tos.

Šalia naktinės parduotuvės kompanijos ant žigilių variklio dangčio išdėliojo užkandą. Kamerą pamiršo ant torpedos. Begalvė vakarienė. Blyksi metaliniai ženkliukai.

Scenarijus

Scenarijus – tai lobio žemėlapis. Scenarijus gali būti visoks: baigtas, literatūrinis, tikslus, šykštus, meniškas, schematiškas, sodrus... Net režisūrinis. Svarbiausia, kad būtų lobis. Geriausiam pasakyta, kas saugo tą lobį.

Garsas

Garsas – tai paslapties sritis. Jis kuriamas galvoje. Šimtas procentų iš filmavimo aikštėlės ir dar du tūkstančiai iš galvos. Kine garsas svarbesnis už vaizdą. Aš noriu taip: tam-siame kambaryste du žmonės, ir šimtą minučių aš neatneistaukdamas žiūriu, ką jie kalba, kaip jie tyliai. Aš matau šnabždesių, šiugždesių mirėjimą.

Aš tave myliu, aš tave myliu...

„Aš tave myliu“

Rekvizitai ir kostiumas

Planeta / ūgis / miestas / kūnas / veidas / paslaptis.

scenarijus. Scenarijus taps vaidybiniu nugarkauliu. Gyvenimo mēsa priaugins patys herojai. Savo bendru su kamera gyvenimui.

Aktoriams-herojams keliami uždaviniai ir nustatomi rėmai: „Tu turi nufilmuoti savo pokalbius su tévu“, „Tu turi nufilmuoti pasišimbžėjimus su savo mergina“, „Tu turi nufilmuoti darbo, pinigų paieškas“, „Išgyvenk dieną, neišleidž nė kapiekius – apgausk bobą, mamą, sučių...“, „Užsidirbk kamera“....

Po to filmuojamai epizodai – „sandūros“, vaidybinių kvantinio kameros šuolio sausgyslės, siužeto mutacijos taškai.

Lygiagrečiai su filmavimu vyksta medžiagos atranka, pirmas montažas. Jis diktuoja sandūrų logiką, naujus jau surinkto scenarijaus posūkius.

Nebéra objektyvaus demiurgo, bet yra pats save audžiantis ornamentas, yra augantis herojus sprogingo krūmas. Nebéra protingo prasmių rinkėjo, bet yra gyvenimo stichija. Gimstanti pati iš savęs, besibaškanti kadro ribose, scenarijus skelete, žiauriose režisierių rankose. Netrukdyti. Akylai klausytis. Rodyti kryptį. Stebėti, kaip žmonės tampa aktoriais, kaip aktoriai filmuoja kiną.

PAGAL „SEANS“ PARENGĘ K. R.

„Nuostabus miestas“

tiki, kad jam pavyks sukurti autorinių žanrinų kiną. Deja, kad tai įmanoma, buvo irodyta daug vėliau, tai pavyko postmodernistams, tokiemis kaip Tarantino.

Rytų kino gerbėjams skirtas daug tarptautinių apdovanojimų sulaukę taų režisieriaus Aditya Assaroto filmas „Nuostabus miestas“ (LTV2, 28 d. 22.10). Filmas buvo kurtas Tai-lando pietuose, kuriuos nusiaubė galingas 2004 m. cunamis. I mažą miestelį atvyksta architektas Tonas, kuris turi prižiūrėti atstatomo viešbučio tinklo darbus. Jis apsigyvena neišvaizdžiame viešbutyje. Tarp jo savininkės Na ir architekto užsimetga ryšys. Režisierių domina, kaip kasdienybėje ima rastis jausmai, rūpi jų genezė, personažų baimė patikėti ir nenusivilti meile. „Nuostabus miestas“ – subtilus filmas, nors jam gal ir pristigo didesnės dramaturginės įtampos, kurios vis dėlto nekompensoja tragiška filmo pabaiga.

Jūsų –
JONAS ŪBIS

Rodo TV

Ant prisiminimų keteros

Ši savaitė bus panaši į prisiminimų vakarą, kai nustebės suprantį, jog tai, kas, regis, vyko taip neseinių, iš tikrujų buvo prieš dvdešimt metų. *BTV* šiąnakt (23 d. 23.40) priims 1993 m. sukurtą Tony Scotto filmą „Tikra romantika“. Oficialiai jis buvo platintas kitu pavadinimu ir kinomanai puikiai tai prisimena, bet tegu šiek tiek jis lieka dar vienu (ne tik BTV) programų direktorių nenorai laikytis visuotinai priimtų taisysklių įrodymu. Pasirodžius filmui, pasklidė ir kalbos apie genialų jo scenaristą – dar nickam nežinoma Quentiną Tarantino. „Tikra romantika“ iki šiol laikomas vieną geriausiu jo scenarijų, nors buvo parašytas tik norint užsidirbti – režisieriui reikėjo pinigų „Pasiutusius šunims“.

„Tikros romantikos“ herojai – „merginga pagal iškvietimą“ Alabama (Patricia Arquette) ir sinefilas, vienšius, Elviso Presley bei komik-

kas iš jos liko? Bet jau tada būsiu maijamajai režisieriui – „Oskaro“ laureatei Bigelow prilipo „vyriškų filmų“ autorės etiketę. „Ant bangų keteros“ herojai yra nusikaltėliai, vykdantys akiplėšiškus bankų apiplėsimus, ir jaunas FTB agentas Džonas (Keanu Reeves), kuris turi juos sugauti. Paaiškėja, kad nusikaltėliai – puikūs banglentininkai. Jų drąsa imponuoja Džonui, kuris ne gali pamiršti, kieno jis pusėje.

Šiąnakt (LTV, 23 d. 23.45) siūlau prisiminti 1975 m. pasirodžiusią Stasio Motiejūno ir Algimanto Puipos „Atpildo dieną“. Scenarijų rašė didelis vesternų gerbėjas Pranas Morkus, todėl pasakojimas apie XIX a. Lietuvoje siautėjusius „razbainikus“ pilnas užuominų į maždaug tą pačią laikų laukinių Vakarų kauboju. Bet tada būtini idėjiniai akcentai sudėti tiksliai: dvarponiai filme blogi, valstiečiai nori laisvės, tačiau kaip ir pernykščiai lietuviškame slageryje „Tadas Blinda“, čia ir vėl susiduriame su caro im-

perijos viršūnėse sugalvotu sąmokslu. (Tik tada nebuvos posakio „Peterburgo ranka“.) Yra filme ir lemtinio moteris – karčiamos savininkė Justina, kuri visame tame chaose nori būti turtinga ir mylima. Ją suvaidino Eugenija Pleškytė. Turi pasakyti, kad Pleškytės Justina puikiai papildyto „Kino pavasario“ darbar rodemos retrospekyvios „Femme fatale“ Europos kine“ lemtingų gražuolių galeriją.

„Atpildo diena“ man geriausiai iliustruoja amžiną lietuvių kino kūrėjų dilemą: siužetas liepia kurti žanrinį kiną ir naudotis jo galimybėmis, o režisierių pirmiausia nori būti menininkas ir autorius. Jis

Parodos	„Lietuvos aido“ galerija	Valstybinio Vilniaus Gaono žydų muziejaus Tolerancijos centras	„7md“ rekomenduoja
VILNIUS	<i>Trakų g. 13</i> iki 31 d. – Valentino Antanavičiaus kūrybos paroda „Negražumo grožybės“	<i>Naujarduko g. 10/2</i> Paroda „Jie atėjo tam, kad pasiliktų. Lenkijos žydai“ iki 30 d. – Samuelio Bako kūrių paroda „Gyvenimo stotys“	Dailė
Nacionalinė dailės galerija	<i>Latako g. 3</i> iki 31 d. – Laisvydė Šalčiutės paroda „Orlando. Biografija“	KAUNAS	Talentingos tarpukario dailininkės Marcės Katiliūtės 100-ąsiams gimimo metines kamcrine paroda „Svajojau meninę svajonę“ mini Vilnius grafikos meno galerija „Kairė-dešinė“ . Tai paroda-pasakojimas, kurinių papildyti raštiniais šaltiniuose. Toks atidus (ir apimtimi nesekinantis) žvilgsnis padeda atskleisti išsamnes temperamentingosios Katiliūtės portretą. Paroda veikia iki kovo 31 d. Galerija dirba antradienį–penktadienį 11–18 val., šeštadienį 11–15 val.
Nacionalinė dailės galerija	<i>XX a. Lietuvos dailės ekspozicija</i> Michał Budny paroda „Didelė žalis“ nuo 30 d. – Elenos Urbaitytės-Urbaitis paroda „Pasirinkimai“	M. Žilinsko dailės galerija	Teatras
Vilniaus paveikslų galerija	<i>„svajouj meninę svajonę“</i>	<i>Nepriklausomybės a. 12</i> Paroda „Mirabile Visu / Nuostabu matyti“	Kovo 25 d. – pirmoji šių metų premjera Šiaulių dramos teatre . Spektaklį stato jaunas režisierius Tomašas Jašinskas pagal amerikiečių dramaturgo Adamo Rappo pjesę „Inertiškos dujos“. Pasak režisieriaus, „pjesė kupina subtilaus juodojo humoru, šmaikščių, nenuspėjamų dialogų ir mejerholiško teatrališkumo“. Idomu ir tai, kad Jame skambės specialiai šiam pastatymui šiauliaičių roko grupės „Colours of Burbles“ sukurtą muziką.
<i>Didžioji g. 4</i> Chodkevičių rūmų klasicistinių interjerų Lietuvos dailė XVI–XIX a.	<i>Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai</i> Tarptautinė paroda „Kryžiai yra dorybės ženklas, o Strelė – pergalės... Sapiegos – valstybininkai, meno mecenatai ir kolekcininkai“	Kauno paveikslų galerija	
<i>Radvilių rūmai</i>	<i>Paroda „Fečit ad vivum. Dailininkų portretai XVI–XVIII amžių Vakarų Europos graviūrose“</i>	<i>K. Donelaičio g. 16</i> Tarptautinio projekto „Trys tapybos pamokos“ paroda „Nauja konceptualų tapyba“.	
<i>Vilniaus g. 22</i> Paroda „Sankt Peterburgo imperatoriškasis porcelianas“	<i>Aušros Vartų g. 7</i> iki 24 d. – apžvalginė paroda „Piešinys 2012“	<i>Pawela Łubowskis (Lenkija), Kaido Ole (Estija) ir Jonas Gasiūnas</i>	
<i>„Arkos“ galerija</i>	<i>„Prospektu“ fotografijos galerija</i>	Žmuidzinavičiaus kūrinių ir rinkinių muziejus	Spektakliai
<i>Aušros Vartų g. 7</i> iki 24 d. – danų tapybos, skulptūros, keramikos, plakato, fotografijos ir dizaino paroda „Kristianija mene“	<i>Gedimino pr. 43</i> iki 31 d. – Romualdo Požerskio fotografijų paroda „Lietuvos senamiesčiai (1974–1985)“	<i>Putvinskio g. 64</i> Chen Chieh-jen (Taivanas) paroda	VILNIUS
Taikmosios dailės muziejus	<i>Šv. Jono g. 11</i> nuo 27 d. – Olgos Boldyreff paroda „Kelionės piešiniai ir skulptūros“	<i>Chen Chieh-jen (Taivanas) paroda</i> iki 31 d. – Antano Žmuidzinavičiaus 135-osioms gimimo metinėms skirta paroda	Nacionalinis operos ir baletos teatras
<i>Arsenalo g. 3 A</i> Paroda „Nuo minii iki maksii. Septintojo dešimtmecio mada“	<i>Istorinė LR Prezidentūra</i>	<i>Istorinė LR Prezidentūra</i>	Rusų dramos teatras
<i>„Du mados šimtmeciai“ iš Aleksandro Vasiljevo kolekcijos</i>	<i>Vilniaus g. 33</i> Kristinos Čyžiutės fotografijų paroda „Kauno miesto herojai“	<i>Vilniaus g. 33</i> Kristinos Čyžiutės fotografijų paroda „Kauno miesto herojai“	23 d. 18.30 – R. Ščedrino „ANA KARENINA“. Dir. – A. Šulčys
<i>„Valdovų rūmų lobynas: Lietuvos ir Europos paveldo klasai“</i>	<i>Galerija „Meno parkas“</i>	<i>Galerija „Meno parkas“</i>	24 d. 18.30 – J. Strausso „VIENOS KRAUJAS“. Dir. – J. Geniušas
Lietuvos nacionalinis muziejus	<i>J. Basanavičiaus g. 1/13</i> iki 31 d. – Irmos Balakauskaitės paroda „Stebėjimai. Kiti procesai“	<i>Rotušės a. 27</i> iki 31 d. – Rolando Karaliaus personalinė paroda „Tylas zona“	25 d. 12 val. – K. Chačaturiano „ČIPOLINAS“. Dir. – A. Šulčys
<i>Naujasis arsenalas</i>	<i>LDS Pamėnkalnio galerija</i>	<i>Galerija „Auksko pjūvis“</i>	29 d. 18.30 – W.A. Mozarto „FIGARO VEDYBOS“. Dir. – D. Rustioni (Italija)
<i>Arsenalo g. 1</i> Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija Lietuva carų valdžioje; Lietuvos valstiečių buities kultūra; Krždirbystė „Lietuvos diplomatinė tarnyba 1918–1940 m.“ „Algimanto Miškinio dovana“	<i>Pamėnkalnio g. 1/13</i> iki 30 d. – Sigito Maslauskaitės paroda „Atvaizdai“	<i>K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinskio g. 53</i> Aušros Barzdukaitės-Vaitkūnienės ir Elenos Balsiukaitės-Brazdžiūnienės tapybos paroda	Nacionalinis dramos teatras
<i>Paroda „Tautodailininkės Michalinos Stanevičiūtės-Počiulpienės molinukai“</i>	<i>Marijos ir Jurgio Šlapelių muziejus</i>	<i>VDU „Menų virtuve“</i>	23 d. 18 val. – W. Shakespeare'o „OTELAS“. Rež. – E. Nekrošius („Meno fortas“)
<i>Kazio Varnelio namai-muziejus</i>	<i>Pilies g. 40</i> Kazio Venclovo „Cepelinas“ (vieno kūrinio paroda muziejus ikiemelyje)	<i>Laisvės al. 53</i> Ryčio Gervicko fotografijos darbų paroda „26 žvilgsniai“	24 d. 17 val. – F. Dostojevskio „IDIOSATAS“. Rež. – E. Nekrošius („Meno fortas“)
<i>Didžioji g. 26</i> K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija	<i>Galerija „Meno niša“</i>	<i>KLAIPĖDA</i>	25 d. 12 val. – A. de Saint-Exupéry „MAŽASIS PRINCAS“. Rež. – S. Mykolaitis
<i>Lankymas antradienį–šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44</i>	<i>LDS Pamėnkalnio galerija</i>	<i>Lietuvos dailės muziejaus Prano Domšaičio galerija</i>	28 d. 19 val. – A. Mamontovo koncertas „Elektroninių Dievas“
Bažnytinio paveldo muziejus	<i>Aušros Vartų g. 41</i> Paroda „Tautodailininkės Michalinos Stanevičiūtės-Počiulpienės molinukai“	<i>Liepų g. 33</i> Česlovo Janušo (1907–1993) paroda „Prie Baltijos ir prie Atlanto“	30 d. 18.30 – M. Ivaškevičiaus „JŠVARYMAS“. Rež. – O. Koršunovas
<i>Šv. Mykolo g. 9</i> Bažnytinio paveldo muziejus ekspozicija	<i>Teatro, muzikos ir kino muziejus</i>	<i>Baroti galerija</i>	Mažoji salė
<i>Paroda „Vilniaus sakralinės aukšakalystė“</i>	<i>Vilniaus g. 41</i> Paroda „Spalvos ir šokio paviliota“, skirta baletmeisterės, šokio pedagogės ir teatro dailininkės Olgos Dubeneckienės-Kalpokiėnės 120-osioms gimimo metinėms studijos „Varsa“ paroda „Sakurų šalyje“	<i>Aukštųjų g. 3/3a</i> Tado Šarūno paroda „Tai tik juodas lagaminas“	23 d. 19 val. – PREMJERA! M. Mayenburgo „AKMUO“. Rež. – A. Jankevičius
VILNIAUS DAILĖS AKADEMIOS GALERIJOS	<i>„Juškus Gallery“</i>	<i>Klaipėdos galerija</i>	25 d. 16 val. – P. Sūskindo „KONTRABOSAS“. Rež. – V. Masalskis
Galerija „Akademija“	<i>B. Radvilaitei g. 6B</i> Viktoriaus Vizgirdos tapybos ir piešinių paroda	<i>Daržų g. 10 / Bažnyčių g. 4</i> Tomas Šlimaitės grafikos paroda „Di“	28 d. 16 val. – B. Mar „UNĖ“ (aktorės U. Babickaitės dienoraščių motyvais) Rež. – B. Mar
<i>Pilies g. 44/2</i> iki 24 d. – Broniaus Gražio tapybos paroda „Vaizdai“	<i>Prancūzų institutas Lietuvoje</i>	<i>„Herkaus galerija“</i>	30 d. 16 val. – A. Škėmos „SAULÉTOS DIENOS“. Rež. – R. Kudzmanaitė
<i>Galerija „Argentum“</i>	<i>Didžioji g. 1</i> nuo 26 d. – kvapų juvelyrės paroda	<i>Herkauš Manto g. 22</i> nuo 23 d. – Agnės Kišonaitės tapybos paroda „Raudona ne mėlyna“	Studija
<i>Latako g. 2</i> nuo 26 d. – kvapų juvelyrės paroda	<i>Senamiesčio menininkų galerija</i>	<i>ŠIAULIAI</i>	23 d. 19 val. – „LIŪDNOS DAINOS IŠ EUROPOS ŠIRDIES“ (pagal F. Dostojevskio romaną „Nusikaltimas ir bausmė“). Rež. – K. Smedas (Suomiija)
<i>Parodų salės „Titanikas“</i>	<i>Totorių g. 22</i> Algirdo Jako, Eriko Perlikovskio paroda „Forma“	<i>Galerija „Laiptai“</i>	Vilniaus mažasis teatras
<i>Maironio g. 3</i> iki 31 d. – paroda „Postidėja“ (Jurga Barilaitė, Ina Budrytė, Cooltūristės, Eglė Gineitytė, Orūnė Morkūnaitė, Paulina Eglė Pukytė, Eglė Ridikitė, Laisvydė Šalčiutė, Beatričė Vanagaitė, Marta Vosylėtė, Laura Zala)	<i>„Užupio galerija“</i>	<i>Žemaitės g. 83</i> Klaipėdos menininkų tapybos darbų paroda	23 d. 18.30 – M. Ivaškevičiaus „MISTRAS“. Rež. – R. Tuminas
<i>Ingeborg zu Schleswig-Holstein ir Rudolfo zur Lippe's tapybos paroda</i>	<i>Galerija „Kristina Norvilaitė ir Edita Suchockytė“</i>	<i>Dailės galerija</i>	24 d. 18.30 – PREMJERA! „MOTINA (VASA ŽELEZNOVA)“. Rež. – K. Glušajevas
<i>Tekstilės galerija „Artifex“</i>	<i>Užupio g. 1</i> nuo 27 d. – Olgos Boldyreff paroda „Kelionės piešiniai ir skulptūros“	<i>Vilniaus g. 245</i> nuo 24 d. – Šiaulių krašto tautodailės paroda	25 d. 12 val. – „MAMA KATINAS“. Rež. – E. Jaras
<i>Gaono g. 1</i> nuo 27 d. – Olgos Boldyreff paroda „Kelionės piešiniai ir skulptūros“	<i>Grafikų Kristinos Norvilaitės ir Editos Suchockytės paroda</i>	<i>Vilniaus g. 245</i> nuo 24 d. – Šiaulių krašto tautodailės paroda	28 d. 18.30 – „SELAVY!“ (N. Narmontaitės spektaklis)
<i>A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“</i>	<i>Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerija</i>	<i>Vilniaus g. 245</i> nuo 23 d. – paroda „Juozas Lebednykas. Skulptūra“	29 d. 18.30 – „MEISTRIŠKUMO PAMOKA (MARIA CALLAS)“ („Rūtos“ draugijos renginys)
<i>Dominikonų g. 15</i> Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai	<i>Vilniaus g. 39/6</i> Žemaitijos vaikų ir jaunimo darbų paroda	<i>PANEVĖŽYS</i>	30 d. 18.30 – A. Strindbergo „FREKEN JULIA“. Rež. – A. Areima
Dailės galerija „Artifex“	<i>Dailės galerija</i>	<i>Dailės galerija</i>	Valstybinis jaunimo teatras
<i>Gaono g. 1</i> nuo 27 d. – Olgos Boldyreff paroda „Kelionės piešiniai ir skulptūros“	<i>Respublikos g. 3</i> nuo 23 d. – paroda „Juozas Lebednykas. Skulptūra“	<i>Vilniaus g. 245</i> nuo 24 d. – Šiaulių krašto tautodailės paroda	23 d. 18 val. – H. Ibseno „ŠMÉKLOS“. Rež. – A. Jankevičius (Salė 99)
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“	<i>Skulptūros g. 3</i> nuo 23 d. – paroda „Juozas Lebednykas. Skulptūra“	<i>„LEDI MAKBET“ (pagal W. Shakespeare'o pjesę „Makbetas“).</i>	Rež. – A. Jankevičius (Salė 99)
<i>Dominikonų g. 15</i> Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai	<i>„RONJA PLĒŠIKO DUKTĒ“ (pagal A. Lindgren apysaką).</i>	<i>Rež. – A. Latėnas</i>	24 d. 18 val. – „TOPOR SOSI“. Aktorių ir režisierius B. Šarka (teatro trupai „Gliukai“)
Kauno dramos teatras	<i>„Rūtos“ salėje</i>	<i>Rež. – D. Jokubauskaitė</i>	25 d. 15 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – „KAMPAVORIS“. Kūrėjų S. Mikalauskaitė, I. Pačėsaitė (teatras „Dansema“)
<i>23, 25 d. 18 val. Rūtos salėje – PREMJERA!</i>	<i>„SPARNUOTASIS MATAS“ (pagal F. von Schillerio „PLĒŠIKAI“).</i>	<i>Rež. – G. Varnas (teatras „Utopia“)</i>	25 d. 19 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – B. Binkio „SPARNUOTASIS MATAS“. Rež. – A. Giniotis (teatras laboratorija „Atviras ratas“)
<i>F. von Schillerio „PLĒŠIKAI“.</i>	<i>„PAUKŠČIAL“ (pagal G. Ivanauskas (G. Ivanauskas) teatras)</i>	<i>Rež. – A. Areima</i>	29 d. 19 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – G. Ivanauskas (G. Ivanauskas) teatras

24 d. 15 val. <i>Ilgajoje salėje</i> – I. Paliulytės „LIŪDNAS DIEVAS“. Rež. – I. Paliulytė	<i>Alytaus miesto teatro spektakliai</i>	(fortepijonas), A. Šukys (klarnetas), E. Urbelytė (smuikas), J. Bojarinaitė (fleita), A. Gelusevičius (fagotas), M. Juciūtė (fortepijonas), A. Lekečinskaitė (obojus), M. Petkauskaitė (fleita). Koncertmeisterės A. Gelusevičienė, D. Žarėnienė. Programoje C.M. von Webero, F. Liszto, F. Chopino, H. Vieuxtemps, I. J. Paderewskio, J. Horovitzo ir kt. kūriniai
24 d. 18 val., 25 d. 15 val. <i>Penktajoje salėje</i> – J. Dell ir G. Sibleyro „TEGYVUOJA BUŠONAS!“. Rež. – R. Vitkaitis	29 d. 12 val. – „MEDINUOKA, VARDU PINOKIS, PAMOKANČIOS ISTORIJOS“.	Rež. ir insc. aut. – L. Liausaitė
28, 29 d. 18 val. <i>Ilgajoje salėje</i> – A. Čechovo „PALATA“. Ins. aut. ir rež. – R. Kazlas	29 d. 18 val. – „TŪLA ARBA ESAME OKUPUOTA ŠALIS“ (pagal J. Kunčino romaną „Tūla“). Rež. ir insc. aut. – L. Liausaitė	PANEVĖŽYS
29 d. 19 val. <i>Rūtos salėje</i> – „AR AŠ ESU TAS, KAS AŠ ESU?“ Choreogr. – B. Letukaitė (Kauno šokių teatras „Aura“)	J. Miltinio dramos teatras	
30 d. 18 val. <i>Rūtos salėje</i> – Y. Mishimos „MARKIZĘ DE SAD“. Rež. – A. Areima	23 d. 18 val. – J. Jokelos „FUNDAMENTALISTAI“. Rež. – J. Vaitkus (Nacionalinis dramos teatras)	
Kauno muzikinis teatras	23 d. 18.30 – N. Gogolio „VEDYBOS“. Rež. – R. Augustinas A.	
23 d. 18 val. – I. Kálmáno „MONMARTRO ŽIBUOKLÉ“. Dir. – V. Visockis	24, 25 d. 17 val. – PREMJERA! A. Ostrovskio „KATERINA“. Rež. – V. Tertelis	
24 d. 18 val. – L. Fall „MADAM POMPADUR“. Dir. – J. Janulevičius	29 d. 18 val. – F. Veber „VAKARIENĖ SU IDIOTU“. Rež. – R. Atkočiūnas (Klaipėdos dramos teatras)	
25 d. 12 val. – Z. Brūžaitės „GRYBŲ KARAS IR TAIKA“. Dir. – V. Visockis	Koncertai	
25 d. 18 val. – G. Bizet „KARMEN“. Dir. – J. Geniušas	Lietuvos nacionalinė filharmonija	
28 d. 17 val. – G. Gladkovo „BRĒMENO MUZIKANTAI“. Dir. – J. Vilnonis	24 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – orkestro muzikos koncertas M. Rostropovičiaus atminimui. Lietuvos nacionalinis simfoninių orkestras. Dir. – J. Domarkas. Solistai Z. Bronas (smuikas), I. Monigherr (violončelė). Programoje L. van Beethoven, J. Brahmo kūriniai	
29 d. 18 val. – C. Coleman „MIELOJI ČARITI“. Dir. – J. Geniušas	25 d. 12 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – V. Povilonienė (liaudies dainų atlikėja), P. Vyšniauskas (saksofonas), Čiurlionio kvartetas. Programoje lietuvių liaudies dainos, pasakos ir džiazo improvizacijos	
30 d. 18 val. – Ch. Gounod „MARGARITA“. Dir. – J. Geniušas	25 d. 16 val. <i>Taikomosios dailės muziejius</i> Čiurlionio kvartetas, G. Alekna (fortepijonas). Programoje C. Francko, G. Mahlerio, G. Fauré kūriniai	
Kauno mažasis teatras	25 d. 16 val. <i>Trakų pilies Didžiojoje menėje</i> – kamerinių muzikos koncertas „Pašiauštasis barokas“. N. Petrochenko (mecosopranas), Dž. Bidva (smuikas) ir styrinių kvartetas „Projektas A“. Programoje G.F. Händelio, J. Pachelbelio, A. Vivaldi, J.S. Bacho, U. Giordani, H. Purcello kūriniai	
23 d. 19 val. – „KATYTĖ „P“ (pagal E. Ensler pjesę „Vaginos monologai“) Rež. – V. Balsys	28 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – Lietuvos kamerinių orkestras. Solistė K. Annamukhamedova (fortepijonas). Dir. – U. Backofenas. Programoje J. Haydno, W.A. Mozarto, F. Mendelssohno-Bartholdy kūriniai	
25 d. 12 val. – A. Dilytės „SIDABRINIS FÉJOS ŠAUKLTELIS“. Rež. – A. Dilytė	28 d. 18 val. <i>Kauno valstybinėje filharmonijoje</i> , 29 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – fortepijono rečitalis. Koncertų ciklas „Pasaulinės žvaigždės Lietuvoje“. I. Wunderis (fortepijonas). Programoje W.A. Mozarto, F. Chopino, F. Liszto kūriniai	
25 d. 18 val. – L. de Weck „MYLIMIAUSI“. Rež. – V. Balsys	VILNIUS	
30 d. 19 val., 31 d. 18 val. – PREMJERA! M. Fratti „SESUO“. Rež. – A. Žukauskas	Rašytojų klubas	
Kauno kamerinių teatrų	23 d. 18 val. – D. Čepauskaitės „DIENA IR NAKTIS“. Rež. – S. Rubinovas	23 d. 17 val. – Portugalų ir lietuvių poezijos vakaras pristatant dvikalbę eileraščių rinktinę „Poezijos signalai / Sinais de poesia“. Dalyvauja knygos sudarytojai N. Guimaraes ir A. Konickis, poetai V. Bakas, D. Jablonska, B. Januševičius, B. Jonuškaitė, J. Keleras, G. Maybe, Z. Mažeikaitė, E. Noreika, S. Paliūtė, V. Rudžiškės ir kt.
24 d. 18 val. – D. Fo, F. Rame „VIENA NAMUOSE“. Rež. – S. Rubinovas	24 d. 17.30 – LMTA Dainavimo katedros magistrantų operetės vakaras, skirtas Tarautinei Teatro dienai	26 d. 13.30 <i>Eglislių šv. Jono Bosko vidurių mokykloje</i> (Eglislių kaimas, Vilniaus rajonas) – renginys iš ciklo „Prozos dienos“. Dalyvauja rašytojai E. Kurklietytė ir V. Bubnys
29 d. 18 val. – J. Jokelos „FUNDAMENTALISTAI“. Rež. – J. Vaitkus (Lietuvos nacionalinių dramos teatrų)	24 d. 17 val. – koncertas vaikams „Kelionė po kino pasauli“. Lietuvos kariuomenės orkestras. Dir. – D. Pavilionis	28 d. 17 val. – dailininkės M. Mačiukienės jubiliejinės tapybos parodos atidarymas
30 d. 18 val. – K. Kostenkos „HITLERIS IR HITLERIS“. Rež. – S. Rubinovas	Kongresų rūmai	Vilniaus mokytojų namai
Kauno valstybinis lėlių teatras	23 d. 19 val. – simfoninis koncertas „Pavariso serenada“. Solistas K. Uinskas (fortepijonas). Lietuvos valstybinis simfoninių orkestras. Dir. – A. Lakstigala. Programoje J. Brahmo, A. Dvoržako, R. Strausso kūriniai	27 d. 18 val. <i>Svetainėje</i> – vakaras „Pasidainavimai su Veronika“. Dalyvauja folkloro ansamblis „Laukis“
23 d. 18 val. – D. Čepauskaitės, V. Mazūro „JŪRATĖ IR KASTAUTAS“. Rež. ir dail. – V. Mazūras (Vilniaus teatras „Lėlė“)	24 d. 12 val. – PREMJERA! „UNDINELĖ“ (pagal H. K. Anderseno pasaką).	29 d. 17 val. <i>Svetainėje</i> – vakaras, skirtas poetui, mokytojui A. Skrylėliui atminti. Dalyvauja poeto bičiuliai, Lietuvos mokytojų literatūrų „Spindulio“ draugijos nariai ir kt.
24 d. 18 val. – O. Žiugžda	24 d. 18 val. – koncertas vaikams „Keliuojant po kino pasauli“. Lietuvos kariuomenės orkestras. Dir. – D. Pavilionis	Nacionalinė dailės galerija
24 d. 18 val. – „MEDINĖS ŽVAIGŽDĖS“. Rež. – A. Žiurauskas	Lietuvos muzikos ir teatro akademija	23 d. 17 val. – „Prisiminimai apie pradžią – Hiroshi Sugimoto“ (rež. Y. Nakamura, 2011 m.)
25 d. 12 val. – „ŠEIMYNELĖ IŠ DIDŽIOSIOS GIROSI“. Rež. – O. Žiugžda	23 d. 18 val. – Baltarusijos valstybinės muzikos akademijos bajanų orkestras „Art-Harmonicum“ (orkestro vad. ir dir. – V. Černikovas), Solistai T. Ivanova, V. Makarenko (balalaikos). Programoje A. Liadovo, V. Zolotariovo, V. Kuznecovas, A. Chačaturian, V. Voronovo ir kt. kūriniai	KAUNAS
26 d. 12 val. – V.V. Landsbergio „ATĖJAU, PAMAČIAU, NEGALĖJAU ARBA – VISIŠKAS RUDNOSIUOKAS“. Rež. – V.V. Landsbergis	29 d. 18 val. – Kauno apskrities J. Naujalių muzikos gimnazijos moksleivių koncertas. Dalyvauja K. Anusevičiūtė (smuikas), S. Berezinaitė (fortepijonas), M. Janušaitis (fortepijonas), M. Mašanauskaitė (fortepijonas), V. Žakevičiūtė (smuikas), K. Pancernaitė (fortepijonas), B. Preisaitė (fleita), M. Šernius	Maironio lietuvių literatūros muziejuς
Klaipėda	30 d. 18.30 – J. Strausso „VIENOS KRAUJAS“	28 d. 17 val. – V. Sventicko knygos „Apie Justiną Marcinkevičių“ sutiktuvės
Klaipėdos valstybinis muzikinis teatras	24, 27 d. 18.30 – PREMJERA! G. Rossini „SEVILIJO KIRPĖJAS“	
24 d. 12 val. – „KIŠKIO PASAKOS“. Rež. – J. Januškevičiūtė	25 d. 12 val. – „APAPA“. Rež. – G. Radvilavičiūtė	
25 d. 12 val. – „PREMJERA! ŠALIA“. Rež. – G. Radvilavičiūtė	30 d. 18 val. – LKC nominacijos „Aukso paukštė“ įteikimo Šiaulių miesto moksleivių meno kolektyvams šventė	
ŠIAULIAI		
Šiaulių dramos teatras	25, 31 d. 18 val. – PREMJERA! A. Rappo „INERTIŠKOS DUJOS“. Rež. – T. Jašinskas	
27 d. 18 val. – LKC nominacijos „Aukso paukštė“ įteikimo Šiaulių miesto moksleivių meno kolektyvams šventė		

Bibliografinės žinios

BENDRASIS SKYRIUS

Lietuvos mokslo akademijos Vrublevskių biblioteka / redaktorių kolegija: Sigitas Narbutas (pirmininkas) ... [et al.]. – Vilnius : Lietuvos mokslo akademijos Vrublevskių biblioteka, 2011. – ISSN 1648-9772 (klaipėdingas)

2007/08. – 2011 (Kaunas : L-klos „Technologija“ sp.). – 170, [1] p. : iliustr., faks., portr. – Str. liet., rus. – Santr. liet., angl.

Jonas Mačiulis : autobibliografinė rodyklė (1992–2011) / Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka. Bibliografijos ir knygotos centras. – Vilnius : Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 2012 (Vilnius : LNB). – 21, [1] p. – Tiražas 50 egz. – ISBN 978-609-405-057-2

MENAS

Bermudų trikampis : teatrinių istorijos / Rolandas Rastauskas. – Vilnius : Kultūros menui, [2011] (Klaipėda : Druka). – 319, [2] p. : iliustr., faks., portr. + 1 vaizdo diskas (DVD). – Tiražas 1000 egz. – ISBN 978-609-95138-6-7

Dailė, 1960–2010 : [albumas Menų mokyklos Dailės skyriaus 50-mečiui] / Nacionalinė Mikalojaus Konstantino Čiurlionio menų mokykla ; [sudarė Romualdas Karpavičius]. – Vilnius : Nacionalinė M.K. Čiurlionio menų mokykla, 2011 (Vilnius : BALTO print). – 381, [2] p. : iliustr., faks., portr. – Dalis gretut. teksto liet., angl. – Tiražas 2500 egz. – ISBN 978-9955-9419-5 (jr.)

Mokymas smuikuoti / Algys Gricius ; Nacionalinė M.K. Čiurlionio menų mokykla. – Vilnius : [Nacionalinė M.K. Čiurlionio menų mokykla, 2011]. – 186 p. : iliustr., nat. – Tiražas [200] egz. – ISBN 978-9955-9419-6-5

GROŽINĖ LITERATŪRA

Dangaus eilinių vienviesių : apybraižos / Vita Morkūnienė. – Klaipėda : Eglės leidykla, 2011 ([Vilnius] : BALTO print). – 284, [3] p. : iliustr., portr. – Tiražas 900 egz. – ISBN 978-609-432-029-3

Juodojo Mėnulio vaikai : romanas / Angel. – Klaipėda : Eglės leidykla, 2012 ([Kaunas] : Spaudos praktika). – 332, [1] p. – Tiražas 1500 egz. – ISBN 978-609-432-030-9 (jr.)

Prisiliestimai : [eileraščiai] / Lilija Simonavičiūtė ; Lidijs Pakonaitytės piešiniai. – Vilnius : Tautodailė, [2011] ([Vilnius] : Spauda). – 63, [1] p. : iliustr. – Tiražas 200 egz. – ISBN 978-9986-423-48-5

Tik tu gali išgelbėti žmoniją : [apysaka] / Terry Pratchett ; [iš anglų kalbos vertė Elena Macevičiūtė]. – Vilnius : Bonus animus, [2011] (Vilnius : BALTO). – 197, [1] p. – (Z-7 ; 6). – Tiražas [1500] egz. – ISBN 978-9955-754-24-4

Žmogžudystė Tvinhilde : [detektyvas] / Arthur S. Creek. – [Vilnius : Š. Gurklys] : Iniciatorius, [2012] (Kaunas : EuropaPrint). – 133 p. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-609-408-230-6

Евангелие от Амброзия : Амброзий из нашей Экумены проповедует, веселит и рассказывает анекдоты / [Виктор Морчинин]. – Vilnius : Spaudmeta, [2011] (Vilnius : Spaudmeta). – 368 p. – Aut. nurodytas virš. – Tiražas [100] egz. – ISBN 978-9986-794-56-1 (jr.)

Сказки для электрорама : [сказки, притчи и загадки] / Viktor Morščinėn. – Vilnius : Spaudmeta, [2011] (Vilnius : Spaudmeta). – 223, [1] p. – Tiražas [100] egz. – ISBN 978-9986-794-55-4 (jr.)

GROŽINĖ LITERATŪRA VAIKAMS

Eglė, žalčių karalienė : lietuvių liaudies pasaka, atspausdinta ir Brailio raštu : [vaikiška knygelė, skirta ir neregiamoms / sudarytojai Saulius Jokužys, Eglė Jokužytė ; iliustracijų autorė Rūta Arlauskaitė]. – Klaipėda : S. Jokužio leidykla-spaustuvė, [2012] (Klaipėda : S. Jokužio I-kla-sp.). – 22, [1] p. : iliustr. – Tiražas [500] egz. – ISBN 978-9986-31-350-2

Kalėdų pasaka / paraše ir nupiešė dailininkė Vida Alesienė. – Vilnius : Alka, 2011 (Vilnius : Spauda). – 19, [1] p. jsk. virš. : iliustr. – Virš. aut. nenurodyta. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-9955-540-36-6

Peliuko Kalėdos : [pasaka] / Stephanie Jeffs ir Jenny Thorne ; [iš anglų kalbos vertė Jana Štutaitė-Šniūrevičienė]. – [Vilnius : Lietuvos Biblijos draugija, 2011] (Spausd. Singapūre). – 29, [1] p. : iliustr. – Virš. aut. nenurodytos. – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-9986-790-77-8 (jr.)

Vilberforfas – didysis seklys : [detektyvas vaikams] / Neringa Taparauskaitė ; [dailininkė Reda Januškevičiūtė]. – Kaunas : [N. Taparauskaitė], 2011 (Kaunas : Spindulio sp.). – 175, [1] p. : iliustr. – Tiražas [1500] egz. – ISBN 978-609-408-207-8 (jr.)

„Mes nusipirkom zoologijos sodą“

Savaitės filmai

Džonas Karteris ***

Pagal „Beždžionų planetos“ autoriaus Edgara Rice'o Burroughso knygą „Marso ciklai“ sukurta nuotykių filmas perkels į Barsumo planetą, kurioje gyvena karingos gentys ir keistos būtybės. Iš jų atsiskirtinai paklūva Džonas Karteris. Jis iškart patenka į karą tarp planetos gyventojų epicentra. Netrukus šioje žūti pasmerktoje planete jis supras, kad Barsumo gyventojų likimas yra jo rankose. Naujam animacijos meistro Andrew Stantonu („Žuviukas Nemo“, „Wall-E. Šiukšlių princo istorija“) filmui JAV kritikai jam priekaištaija dėl pasikartojimų, bet juk iš Burroughso idėjų sėmési ir „Žvaigždžių karų“, ir „Išskūnimo“ kūrėjai. Vieno brangiausių paskutinių metų amerikiečių filmo kūrėjai tikisi, kad išsigelbėjimas bus užsienio žiūrovai (JAV, 2012). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai)

Kelionė į paslaptinę salą ***

Septyniolikmetis Šonas Andersonas gauna žinią apie paslaptinę salą, apie kurią niekas anksčiau negirdėjo. Jis nusprendžia išsiaiškinti, kas išsiuntė žinią, ir išsirengia į nuotykių kupiną kelionę. Iš pradžių kryptis – Ramiojo vandenyno Pietus, paskui ten, iš kur beveik niekas negrįžta. Tarp ugnikalnių ir aukso kalnų čia gyvena keistos būtybės. Salą dar neatskleidė visų savo paslapčių. Nuotykių filme, kuris skirtas žiūrovams nuo šešerių metų, nuotykiai dauginasi lyg pagal geometrinę progresiją. Brado Paytono filme pagrindinius vaidmenis sukončė Dwyane'as Johnsonas, Michaelas Caine'as, Joshas Hutchersonas (JAV, 2012). (Vilnius, Kaunas)

Mes nusipirkom zoologijos sodą ***

Mattas Damonas filme vaidina vienišą tėvą, kuris augina du vaikus ir rašo feljetonus. Vieną dieną Bendžamenas nusprendžia viską pradėti iš naujo. Metės darbą jis persikelia į priemiestį, kur išsigijo žemės ir didelių namų. Kaip priedą prie sklypo jis gauna aplieką zoologijos sodą. Bendžamenas nusprendžia sugrąžinti senus laikus, kai sodas veikė puikiu. Jame so Crowe filme, sukur tame pagal Benjamina Mee romaną, taip pat vaidina Scarlett Johansson ir Thomas Hadenas Churchas. Anot režisieriaus, knygoje jis sužavėjo gyvenimo džiaugsmas, pasakojimas apie žmones bei žvėrelius ir mintis, kad verta rizikuoti ir kovoti už svajonių išsipildymą. Ko gero, tokie argumentai net pesimistai galėtikinti pasižiūrėti filmą (JAV, 2012). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Sniegynų įkaitai ***

Liamas Neesonas vaidina žmogų, kuris pasirinko gyventi Aliaskos pakastryje. Iš savo ankstesnio gyvenimo jis saugo prisiminimus apie moterį, kurios nuotrauka visada su juo, ir daug apmaudo. Džonas dirba naftos kompanijoje – saugo jos darbuotojus nuo laukinių žvėrių. Kai sniegynuose sudžiūta lėktuvas, likę gyvi jo keleiviai suprantą, kad nesugebės išgyventi ledo dykumoje. Vis dėlto Džonas išsitikinės, kad jiems reikia judėti – miškas galiapti prieglobščiu. Ar Džonui pavyks išgelbėti bent kelis? Joe Carnahan filme taip pat vaidina Dallas Roberts, Frank Grillo (JAV, Kanada, 2012). (Vilnius)

Tai nutiko Jemene ***

Dar vienas filmas, kurio lietuviškas pavadinimas klaidina. Kas gali nutikti Jemene? Jei ipratote sekti televizijos žinias, iškart atsakysite, kad susidūrimai su teroristais, įkaitų dramos, skirtingu islamo atšakų kovos. Originalus filmo pavadinimas „Lašišų žvejyba Jemene“ („Salmon Fishing in the Yemen“) kur kas dviprasmiškesnis, o turint galvoje, kad filmo režisierius – populiarūs drame „Mano šuniškas gyvenimas“, „Šokoladas“, „Brangusis Džonai“ autorius Lasse Hallströmas, gali laukti jaudinančios ir pamokomos istorijos. Taip ir bus, nes pasakojimas apie gyvenimo križę išgyvenantį Alfredą Džouną, kuriam pasiūloma išgyvendinti keistą projektą – užveisti lašišas Jemene, yra dar vienas filmas apie tai, kai žmogus gali pats pakeisti savo gyvenimą. Pavasarį panašūs filmai skatiną kovoti su szoninė depresija, o dar kartą ekrane susitikti su Ewanu McGregoru, Emily Blunt ir Kristin Scott Thomas taip pat bus įdomu (D. Britanija, 2012). (Vilnius, Kaunas)

***** – ševedras, **** – pasižiūrėti būtina, *** – geras filmas, ** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorė – Monika Krikštopaitytė

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Kinas – Živilė Pipinytė | Teatras – Milda Brukštutė

Publicistikā – Laima Kreivytė | Stilius – Rita Markulienė

Dizainas – Jokūbas Jacovskis | Maketas – Vanda Čemerkaite

www.7md.lt – Julijus Lozoraitis

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

23–29 d. – Kontrabanda (D. Britanija, JAV, Prancūzija) – 11.30, 13.45, 16.30, 19, 21.40
Daug vargo dėl pinigų (JAV) – 11.45, 14, 16.15, 18.15, 20.30

„Kino pavasaris 2012“ (žiūrėkite atskirą repertuarą www.kinopavasaris.lt)

29 d. – Piratai! Nevykėlių kompanija (D. Britanija, JAV) – 19 val.

23–29 d. – Loraksas (JAV) – 11, 13, 15, 17, 19.20, 21.20; Batuotas katinas Plikis (JAV) – 11.30; Nevykėliai po priedanga (JAV) – 13.30,

18.45; Tai nutiko Jemene (D. Britanija) – 16, 21.15; Alvinas ir burundukai 3 (JAV) – 11.45, 14.30,

23–28 d. – Džonas Karteris (JAV) – 13.20, 18.30; 29 d. – 13.20; Projektas X (JAV) – 16.15, 21.30

Forum Cinemas Akropolis

23–29 d. – Kontrabanda (D. Britanija, JAV, Prancūzija) – 10.30, 13, 15.30, 18, 20.30; Daug vargo dėl pinigų (JAV) – 11.45, 14.30, 17.15, 19.30, 21.40;

Mes nusipirkom zoologijos sodą (JAV) – 11, 13.45, 16.30, 19.15, 21.50

28 d. – Titanų įniršis (3D, JAV) – 19 val.

„Kino pavasaris 2012“ (žiūrėkite atskirą repertuarą www.kinopavasaris.lt)

29 d. – Piratai! Nevykėlių kompanija (D. Britanija, JAV) – 19 val.

23–29 d. – Loraksas (3D, JAV) – 10.15, 11.15, 13.15, 16, 18.30, 21.15; Loraksas (JAV) – 12.15, 14.30, 16.45; 23, 24 d. – Džonas Karteris (3D, JAV) – 13.45, 17.15, 20.45, 23.30; 25–27, 29 d. – 13.45, 17.15, 20.45; 28 d. – 13.45, 21.35

23–28 d. – Projektas X (JAV) – 19, 21.15, 23.15; 25–29 d. – 19, 21.15

23, 24 d. – Nevykėliai po priedanga (JAV) – 19.15, 21.45, 23.59; 25–28 d. – 19.15, 21.45; 29 d. – 21.45

23, 26–29 d. – Alvinas ir burundukai 3 (JAV) – 14.15, 24, 25 d. – 12, 14.15

23–26, 28, 29 d. – Tai nutiko Jemene (D. Britanija) – 16.30

23, 24 d. – Tai reiška karą (JAV) – 23 val.

29 d. – Eurazijos aborigenai (rež. Š. Bartas) – 18 val.

26–30 d. – Kaip mes žaidėme revoliuciją (rež. G. Žickytė) – 16.30

26–30 d. – Kažkas atsitikai (rež. A. Pozdnakovas) – 18 val.

KAUNAS

Forum Cinemas

23–29 d. – Mes nusipirkom zoologijos sodą (JAV) – 10.30, 13.15, 16, 18.45, 21.30

23, 24 d. – Daug vargo dėl pinigų (JAV) – 11.45, 14, 16.15, 18.15, 20.15, 22.30; 25–29 d. – 11.45, 14, 16.15, 18.15, 20.15

23, 24 d. – Kontrabanda (D. Britanija, JAV, Prancūzija) – 10.45, 13, 15.30, 18, 20.30, 22.45; 25–29 d. – 10.45, 13, 15.30, 18, 20.30

27 d. – Lūšnynų milijonierius (D. Britanija, JAV) – 16.30

29 d. – Piratai! Nevykėlių kompanija (D. Britanija, JAV) – 19 val.

28 d. – Titanų įniršis (3D, JAV) – 19 val.; Loraksas (3D, JAV) – 10.15, 11.15, 12.45, 15.45, 18.30, 21.45; Loraksas (JAV) – 12.15, 14.30, 16.45; 23, 24 d. – Džonas Karteris (3D, JAV) – 13.45, 17.15, 20.45, 23.30; 25–27, 29 d. – 13.45, 17.15, 20.45; 28 d. – 13.45, 21.35

23, 24 d. – Projektas X (JAV) – 19, 21.15, 23.15; 25–29 d. – 19, 21.15

23, 24 d. – Nevykėliai po priedanga (JAV) – 19.15, 21.45, 23.59; 25–28 d. – 19.15, 21.45; 29 d. – 21.45

23, 26–29 d. – Alvinas ir burundukai 3 (JAV) – 14.15, 24, 25 d. – 12, 14.15

23–26, 28, 29 d. – Tai nutiko Jemene (D. Britanija) – 16.30

23, 24 d. – Tai reiška karą (JAV) – 23 val.

KLAIPĖDA

Forum Cinemas

23–29 d. – Kontrabanda (D. Britanija, JAV, Prancūzija) – 12.45, 15.30, 18.15, 20.45;

Daug vargo dėl pinigų (JAV) – 11.45, 14, 16, 18.30, 20.30; Mes nusipirkom zoologijos sodą (JAV) – 10.45, 13.30, 16.15, 19, 21.45

28 d. – Titanų įniršis (3D, JAV) – 19 val.

29 d. – Piratai! Nevykėlių kompanija (D. Britanija, JAV) – 19 val.; Loraksas (3D, JAV) – 11.15, 13.45, 16.30, 19.15, 22 val.; Loraksas (JAV) – 10.15, 12.15, 14.30

23–27, 29 d. – Džonas Karteris (3D, JAV) – 11.15, 17.45, 21 val.; 28 d. – 11, 14.15, 21.15

23–29 d. – Nevykėliai po priedanga (JAV) – 16.45, 21.30; 23–28 d. – Projektas X (JAV) – 19.30; 24, 25 d. – Alvinas ir burundukai 3 (JAV) – 10.30

23–27, 29 d. – Džonas Karteris (3D, JAV) – 11.15, 17.45, 21 val.; 28 d. – 11, 14.15, 21.15

23–29 d. – Nevykėliai po priedanga (JAV) – 16.45, 21.30; 23–28 d. – Projektas X (JAV) – 19.30; 24, 25 d. – Alvinas ir burundukai 3 (JAV) – 10.30

23–27, 29 d. – Džonas Karteris (3D, JAV) – 11.15, 17.45, 21 val.; 28 d. – 11, 14.15, 21.15

23–29 d. – Nevykėliai po priedanga (JAV) – 16.45, 21.30; 23–28 d. – Projektas X (JAV) – 19.30; 24, 25 d. – Alvinas ir burundukai 3 (JAV) – 10.30

23–27, 29 d. – Džonas Karteris (3D, JAV) – 11.15, 17.45, 21 val.; 28 d. – 11, 14.15, 21.15

23–29 d. – Nevykėliai po priedanga (JAV) – 16.45, 21.30; 23–28 d. – Projektas X (JAV) – 19.30; 24, 25 d. – Alvinas ir burundukai 3 (JAV) – 10.30

23–27, 29 d. – Džonas Karteris (3D, JAV) – 11.15, 17.45, 21 val.; 28 d. – 11, 14.15, 21.15

23–29 d. – Nevykėliai po priedanga (JAV) – 16.45, 21.30; 23–28 d. – Projektas X (JAV) – 19.30; 24, 25 d. – Alvinas ir burundukai 3 (JAV) – 10.30

23–27, 29 d. – Džonas Karteris (3D, JAV) – 11.15, 17.45, 21 val.; 28 d. – 11, 14.15, 21.15

23–29 d. – Nevykėliai po priedanga (JAV) – 16.45, 21.30; 23–28 d. – Projektas X (JAV) – 19.30; 24, 25 d. – Alvinas ir burundukai